

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 4 coroane.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, sec. pe acțiuni, Sibiu.

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).
Un câr garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani a treia-ora 10 bani.

Apare în fiecare Duminecă

Regele Carol în Bulgaria.

Bulgaria apucase în anii din urmă o cale, care o adusesse în conflict cu toți vecinii ei. Lacomă după Macedonia, stăpânită de Turcia, încrezută în puterile ei, dar mai ales în ajutorul, ce 'i' l da sau părea, că 'i' l dă Rusia, pentru împlinirea dorințelor ei nu s'a sfiit să se folosească de mijloace, cari păreau a dovedi, că nu e de loc coaptă pentru libertatea dobândită nu de ea cu armele în mâni, ci prin vitejia dorobanțului român pe câmpiile Plevnei.

Întâmplările din ultimii ani ne sânt încă în proaspătă memorie. O mână de oameni, constituiți în așa numitul comitet macedonean, nu s'au sfiit să se refugieze, pentru ajungerea scopurilor lor, la jaf și omor. În îndrăzneala lor au mers așa de departe, încât pe pământul unei țări vecine, căreia așa de mult aveau să-i mulțumească, au vărsat sângele celor ce li-se păreau, că le încredințeau planurile. Au mers așa de departe, încât pe pământul unei țări, care le-a fost totdeauna un adăpost față de barbariile turcești, au conceput planul scelerat să ucidă pe căpetenia aceluia stat. Lucrurile ajunseseră așa de departe, încât un războiu între România și Bulgaria putea să izbucnească în tot momentul. Înțelepciunea Regelui Carol a știut însă să evite această nenorocire pentru ambele țări și ca semn, că relațiile între cele două țări s'au îmbunătățit, Suveranul României reînvoia prințului Bulgariei vizitele, ce acesta 'i-lea făcut.

Întreaga presă europeană vede în pasul acesta al regelui Carol o nouă dovadă a înțelepciunii lui. Organele bulgare încă salută cu multă căldură hotărîrea regelui și-și reamintesc de ceea ce România a făcut pentru Bulgaria.

Orașul Ruscuc, unde se întâlnesc cei doi domnitori, e împodobit cu drapelul bulgare și român, arborate în oinștea oaspei înalt, care vine acolo, însoțit de sfetnicii lui. Fie, ca rezultatul acestei vizite să aducă folos atât României, cât și vecinei ei mai mici.

Alegerile pentru dietele provinciale din Cisaltania. La alegerile din 5 l. c. au câștigat în Viena creștin-socialii din cele 21 mandate 20, într'un cerc sânt în balotagiu. Față de periodul trecut sânt în câștig și aici cu 6 mandate. În orașele provinciale au pierdut creștin-socialii 4 mandate. Majoritatea absolută a partidelor creștine din districtele Austriei de jos e deplin asigurată.

Cinci proiecte noue de lege. În vedința de slăbit a dietei a prezentat Széll cinci proiecte noue de lege. Primul regulează emigrarea. Proiectul dă guvernului dreptul să oprească emigrarea în anumite țări, în cari ar fi periclitată sănătatea, moravurile și averea emigranților. Opreliștea aceasta se poate aplica și față de persoane cu o anumită ocupație. Guvernul e împuternicit să mărginească emigrarea pe o anumită rută. Cel ce se ocupă cu transportul de emigranți trebuie să depună o cauțiune de

100.000 cor. Se va înființa un fond pentru ajutorarea celor rămași acasă, acoperirea șeselor de rentoarcere etc. Pentru fondul acesta se cer pro 1903 80.000 cor.

Proiectul de lege despre pașapoarte oprește estradarea acestora pentru cei ce au datorințe militare de împlinit, pentru cei sub cercetare și pentru cei ce suferă restricțiuni prin o dispoziție a legii.

Străinii pot petrece în Ungaria. Indată ce devin suspicioși, pot fi expulsați.

Se vor înființa trei districte noue de gendarmerie, dintre cari unul în Sibiu.

Pentru prevederea agendelor poliției de graniță se va înființa una de stat. Activitatea acesteia se va estinde asupra tuturor comunelor, cari se află în imediata apropiere a graniței, precum și asupra comunelor apropiate, cari au o comunicațiune mai vie cu străinătatea.

Situația în Austria e privită de critică. Deciziunea e așteptată în tot momentul. Demisiunea cabinetului Körber va urma în zilele proxime și e vorba de formarea unui cabinet de coaliție cu Baernreither ca șef. Cehii vreau să voteze în cazul acesta „necesitățile statului” și să admită un termen potrivit pentru regularizarea chestiunilor de limbă. Soarta proiectului militar e nehotărîtă, aflând la toate partidele opoziție crâncenă.

Universitate italiană în Austria. Cinci deputați italieni s'au prezentat la ministrul de instrucție pentru ca să intervină pentru înființarea

FOITA.

Doina nevestelor

cu bărbații duși la America.

Cini a scornit jalele?
Misler *) cu vapoarele,
Cini a scornit jalea grea?
Misler cu America.

Floare rumenă din sat,
Fire-ai Misler blăstemat
Că m'ai lipsit de bărbat,
Cu pruncii mici m'a lăsat.

Floare crudă de secară
Arde-te-ai Misler în pară,
Mulți voinici ai scos din țeară
Și ni-o lăsat de ocară.

Foale verde flori de soc
Arde-te-ai Misler în foc,

*) Agent de vapoare în Bremea.

M'ai lăsat fără de noroc,
De nu pot să stau pe loc.

Misler blăstemat să fii,
C'ai lăsat sate pustii
Numai bătrâni și copii
Și noi fără căpătâi.

Foale verde 'n două foi,
Doamne ce blăstăm pe noi,
Noi aicea să dorim
Cu greu lucru să trudim,

Casa să ni-o stăpânim
Pruncușorii să 'i hrănim,
Să luăm coasă să cosim,
De ocară să nu fim.

Du-te puiu de rândunea,
Du-te treci și tu marea.
Și zboară și te rotește,
Și pe badea mi-l găsește.

Șpune-'i dragă 'n grațul tău,
Șpune-'i tot ce sufer eu.

Cântă-'i dragă rândunea,
Cântă-'i, cântă-'i jalea mea.

Doamnă sfântă prea curată,
Nu lăsa marea turbată.
Să-nghiță sub vëlul greu,
Dorul sufletului meu.

Poesii populare.

Din Runc.

Comun. de Partenie Giurgescu,
Frunză verde de colie
Am un frăoiuș în chilie,
Ș'un drăguț în cătănie,
De frate nici nu 'mi-e dor,
După drăguț stau să mor,
La frate 'mi nici nu gândesc
După drăguț mă topesc.

Frunză verde, frunză 'n prun,
Haide mândră până 'n drum,
Frunză verde, frunză 'n fag
Haida mândră până'n prag.

unsi universităţi italiene în Triest. Ministrul a declarat, că din motive politice și din considerare către populațiunea slavă nu le poate satisface cererea, dar' se vor deschide succesiv cursuri paralele italiene la universitatea din Innsbruck

Procesul „Darului de Paști“.

Curia a nimicit hotărîrea tribunalului din Cluj, care respinsese pe procuror cu cererea lui de acuză contra autorului biografiei lui — Ioan Buteanu. Cu celeritatea, ce-i caracterizează în timpul din urmă, tribunalul a și defipt ziua de pertractare înaintea curții cu jurați pe 21 l. c., după-cum sună înștiințarea făcută Luni redactorului dela „Foia Poporului“.

Procesul „Cărții de Aur“.

Pertractarea finală în procesul intentat pentru volumul I. din „Cartea de Aur“, conform actului judecătoresc înmanat azi dlui T. Păcățian, se va ține în 24 Noembrie st. n. înaintea curții cu jurați din Cluj.

Dela Ligă. În ședința săptămânală dela 23 Octomvrie a comitetului central s'a luat hotărîrea de a se ține în sala cea mare a Ateneului român un număr de serate literare și artistice cu caracter național, pentru sporirea fondului Ligei.

Ni se spune, că mai mulți din oratorii și scriitorii noștri de frunte au fugăduit concursul lor dlui P. Grădișteanu, președintele Ligei.

Deasemenea celebritățile noastre artistice vor figura în programul acestor serate literare artistice.

Seratele vor continua de două ori pe lună, până la sfîrșitul lui Martie 1903

Serbarea Ligei dela 24 Ianuarie 1903 va fi celebrată cu deosebită pomă.

Legea de naționalități în congregația dela Cluj.

Faimoasa adresă a comitatului Pressburg a ajuns spre pertractare și în congregația dela Cluj. Comisiunea permanentă a propus simpla luare la cunoștință. Gyulai și Bernát Albert au propus să se sprijinească curenda prin o reprezentațiune către guvern ținută în acelaș sens. Indre

Laszló se folosește de prilej, pentru de-a parada cu »puterea statului«, care va și strivi pe »agitatori«. La urmă s'a primit propunerea comisiunii permanente.

Biruința lui Lueger produce flori hazlii în tabăra evreiască și sreo-filă din Austria. »Jüdisches Volksblatt«, organul »național« al Evreilor — sînt și Evrei naționali, dar' nu în Ungaria — se bucură de trîntala durduitoare a liberal-național-german-poporalilor din Austria. El zice: »În momentul acesta înălțăm steagul Jidovimii; noi avem curajul să credem în viitorul Jidovilor, trecînd peste corupția liberalilor și peste calumniările social-democraților. Noi nu ne temem de o majoritate creștin-socială, numai să se desștepte consăngență nostri din somnul cel de moarte și să se organizeze pe basă națională. Pentru-că aceasta e singura mîntuire a națiunii noastre și totodată singura punte pentru o înțelegere cu vecinii — nu frații — noștri arici«. — Vă place?

Serbia și Austria. Regala Alexandru e supărat. Pe Draga nu vrea să o primească Tarul. De aceea foile din Belgrad au lansat povestea — e la adresa Tarului — că regele sêrbesc va fi primit în audiență de împăratul. Semnificativă povestea, căci ar dovedi o revoluție în politica sêrbescă. Numai cât cercurile diplomatice din Viena sînt foarte rezervate și nu vor de loc să se inflacăre de ideea lui Șaga, care e așa de supărat, că Regala Carol îl vizitează mai întăiu pe Ferdinand al Bulgariei. O Șaga!

DIN LUME.

Macedonia.

Mihalovski, fiind interviewat de un redactor dela »Neues Wiener Tageblatt«, a declarat următoarele:

»Am fost silit să renunț de a ține conferințe în Viena. Eroarea Macedonenilor a fost, că nu au făcut să se ou-

noască în destul chestiunea lor, făcînd să se răspîndească șvonuri false sau exagerate. Deosebit de asta, nu trebuie uitat că curentul egoistic al Europei a sporit.

»Macedonenii nu voesc altceva decât să se poată desvolta în libertate.

»Actuala mișcare macedoneană este serioasă și se va întinde cu putere în primăvară (!).

»Macedonenii nu au nici o dușmănie contra Sultanului, însă voesc emanciparea.

»Sînt încă în Macedonia 25 de bande, cari luptă. Acum mă duc la Londra, Paris și Berlin. Doresc ca ziarurile mari să se intereseze de cauza noastră. Până-ce aspirațiunile Macedonenilor nu vor fi îndeplinite, liniște în Macedonia nu va fi.

Cu drept cuvînt observă ziarul vienez, că dacă ar fi așa lucrurile cum spune Mihailovski, atunci toate răscoalile și toată gălăgia au fost de prisos, poate chiar vătămătoare adevăratelor interese ale Macedonenilor.

Intre comitetul lui Sarafoff și acela al lui Mihailovski au fost mai multe dușmăni ca între aceste comitete și Turci. Se pare însă, că aceste comitete s'au împretenit acum.

Locotenentul colonel Iancoff este gata să se întoarcă și să se pue în capul bandelor; bandele însă acum nu vor să-l urmeze. Macedonenii s'au desgustat de ori-ce răscoală.

»Allgemeine Correspondenz« publică un articol, în care zice, că ori-ce pericol în Balcani este exclus, de oare-ce bandele au fost cu desăvîrșire distruse. Se vor lua măsuri energice, atât în Bulgaria cât și în Turcia, pentru ca ori-ce răscoală viitoare să fie imposibilă. Aplicarea de reforme devine acum mai ușoară ca ori-cînd.

Și ziarul »Vossische Zeitung« scrie că fuga insurgenților este generală. Soasec în toate zilele fugari la Cüstendil și Dubnița.

Anglia.

Deputatul irlandez Redmond a fost arestat și dus în temnița dela Kilmainghan, unde va ave să stea șese luni. Causa arestării e, că n'a voit să dee

Mult mă muștră iedera,
De ce nu 's verde ca ea?
Iedera poate fi verde
Că tot în pădure șede,
Șede lată pe pămînt
Și n'o bate fel de vînt.

Jele-'i Doamne oui e jele,
Jele-'i Doamne codrului
De hainele lotrului,
Că le plouă și le ninge
Și n'are cine le stringe.

Aluniș cu-alune multe!
Spune la badea din curte,
Pe Duminecă ce vine
Să-'și gate penuța bine.
Și în loc de două flori
Să pue-al mei ochișori,
Și în loc de două pene
Să pue-a mele sprîncene.

Voia bună încă-'i bună,
Da-'i mai bună mintea bună.

Voia bună-'i trecătoare,
Mintea bună-'i țititoare.

Voie bună când și când,
Supărarea nu-'mi dă rînd.
Voia bună nu se găte
Supărarea umblă roată.

Ah! nu-'i foc ș'amar în țeară
Ca maica de-a doua-oară,
Nu-'i strugur de dulce'n vie
Ca măicuța cea dintăie.

Bălgărad țeară pustie
Mulți voinici-'ți trebuie ție,
Fără prânz, fără simbrie.

Nu-'mi pare rău că mă duc,
Da-'mi pare rău după plug.
După plug cu șase vaci,
După două mîndre dragi;
După plug, cu patru boi,
După oameni dela noi.

Numa'atâta-'mi pare rău
Până es din satul meu,
Dac'apuc la drum bătut
Nici 'napoi nu mă mai uit.

Fă-mă Doamne ce-'mi face,
Fă-mă Doamne un grunz de sare
În vîrfu muntelui mare,
Să mă lingă ciurzile,
Să mă plîngă mîndrele.
Doamne nu mă bate rău
Că și io-'s copilul tîu,
Doamne nu mă bate tare
Că și io-'s a d-tale.

Fostu-'mi-o lumea pe mînă,
Da nu 'mi-o fost mintea bună,
Fostu-'mi-o dragă lumea
Oare cînd, nu acuma.

Câte ciute, câte mute
Toate-'mi țin calea pe punte.

garanță, oă se va purta în mod liniștit, garanță cerută din incidentul unei vorbiri așiftătoare.

Englezii au suferit o nouă înfrângere în țeara Somali. Colonelul Swayne va fi rechemat și înlocuit cu generalul Lanning.

Știri mărunte.

În sud-vestul provinciei Oili (China) a izbucnit o revoltă. Revoltații refuză să plătească sumele pentru achitarea indemnității datorite Puterilor europene.

Pobedonoșceff a demisionat și Țarul i-a primit demisiunea.

Împăratul Wilhelm a sosit în Anglia. Presa engleză îl întâmpină cu puțin entuziasm. »Daily Mail« chiar scrie, că venind cu intențiuni de alianță, ar face un lucru zadarnic.

SCRISORI.

O școală din Sălăgiu espusă la pierire.

Nușfalău, Octomvrie.

Ca unul, ce port la inimă cauza învățământului din școlile populare române, de mulți ani petrec cu atențiune cele ce se scriu în foile române despre școlile noastre românești și despre domni învățători și mai ales, când aud și cetesc de bine despre școlile din Sălăgiu, ținutul unde m'am născut și eu. În decursul acestui an, în »Foia Poporului« și »Gazeta Transilvaniei« sau și în »Unirea« am cetit ceva lucruri despre școlile din Sălăgiu, cari, precum s'a spus, au arătat o decadentă ce apare din cauza administrațiunii rele ce o eșerciază azi senatele școlare și pe alocurea și președinții acestora. Nu numai, că lasă școlile în mâna sorții, dar' înadins persecutează încă și pe cei mai zeloși și veterani învățători alungându-i din stațiunile lor, unde au servit zeci de ani, și în locul lor aplică niște oameni nechemati. Și m'am ougetat asupra rēului, oă oare să fie adevărat și cum m'ay putē convinge despre acel rēu? »Omul își propune, ear' Dumnezeu dispune«, așa și eu 'mi-am propus, ca pe sērbătoarea »Ziua Crucii« să ajung la neamurile mele, să vād cum mai trăesc, și plecând din Dorna-Vatra, în 26 Septemvrie a. c., pe la orele 5 seara ajunsem în comuna Periceu, cea mai aproape comună de Șimleul-Silvaniei. Aci în Periceu, în drumul de țeară lângă cârcima satului, am dat de o trupă de oameni, Români, certându-se între sine pentru școala confesională din loc, unii injurând pe învățator, oă are prea mare plată și nu-l pot țipa să-l aducă unul cum le-a făgăduit Măria Sa vicarul, ear' alții îl grăia de rēu pe preot și pe Măria Sa, pentru-ce au învrăjbit pe oameni cu învățatorul, care nu e de vină. M'am interesat de lucru și am chemat la mine pe un om cu numele Grigorie Droju, care se părea a fi deștept între ei și l-am rugat să-mi spună, oă ce pricină au cu școala, cu învățatorul, cu preotul și vicarul?

Îmi spune omul, că în 30 August a. c. Măria Sa vicarul a scos vâlătaș dela vlădicie asupra învățatorului, oă

să-l țipe dela noi, oă de Măria Sa nu vrea să asculte să se ducă de bunăvoie, oă acum de 3 ani tot mereu a fost Măria Sa la noi, ca să-l țipe pe dascăl și nu-l poate, apoi acum a fost la vâlătaș un protopop și cu domnul solgăbirău și precum am auzit, nici solgăbirăul nu l-a aflat de hibă pe învățator să-l poată țipa oamenii din sat; apoi oamenii acestia de aceea se sfădesc, oă unii țin cu popa și cu Măria Sa, ear' alții grăesc de partea dlui învățator. »Spune-mi, alduească-te Dumnezeu, d ta cu care parte ții?« Eu, domnule, țin cu sfânta dreptate, eu știu oă învățatorul nostru nu-i de vină, țină-l Dumnezeu, eu așa zic, că e om de cinste, că de când e la noi de 18 ani numai cinste ne-a făcut și ne-a învățat copiii, oă toți știu carte și românească și ungurească, și de nu crezi, domnule, fii bun vină la mine acasă, oă nu șed departe, am 6 copii, cari toți au învățat carte dela învățatorul de azi, domnul Vasile Oltean, unul e însurat, doi sânt holtei, am o fată măritată în Ardeal, să o auzi pe aceea cetind și cântând în biserică, țucui gura ei, apoi am o fată feciorita și un copil de 6 ani, care numai un an a umblat la școală și acela știe ceti, apoi toți copiii știu carte pe căți i-a învățat dl Oltean. »D'apoi spune-mi, bade, de ce vreați să-l țipați?« Eu domnule nu vreau și nu vreau mulți oameni, numai noi nu putem învinge cu curatorii, că acela zic, oă ne vor aduce un dascăl cu plată, cum le-a făgăduit Măria Sa, mai pe lesne. »Spune-mi dar' câtă plată dați învățatorului?« Până acum 5 ani am dat 300 fl. bani și o jumătate vieă de mălaiu, ear' de 5 ani încoace dăm 350 fl. și bucatele și acum se aude oă pe anul viitor ear' legea va sui plata apoi de aceea umblă curatorii să-l țipe, oă înoă acum sânt 3 ani, Măria Sa vicarul a luat un protocol cu senatorii, oă numai 300 fl. vor plăti numai să se deie în curenciu satul. Oamenii de 3 ani tot așteaptă să se ducă dascălul și dacā vād oă nu se duce au cerut vâlătaș, ca să-l țipe vlădicie.

»Acuma să-mi spui, bade, oă cu ce l-au pirit pe învățator?« Pe cum am auzit, doară nici nu oamenii, ci Măria Sa cu senatorii și cu preotul au luat un protocol, ce l'a trimis la vlădicie, în care l'a pirit oă nu învață pe prunci, cum să cade, și oă-și tot mărește plata, apoi acuma la vâlătaș l-au pirit oă nu învață pe copii ungurește. — La auzul oă: nu învață pe copii ungurește, am stat incremenit și am întreat: »d'apoi drept să fie aceea?«, da cum să fie domnule, când ți-am spus, oă copiii toți știu carte și românească și ungurească, dar' precum aud, curatorii așa au fost învățați să spuie, oă dacā va auzi solgăbirăul oă dascălul n'a învățat ungurește, mai iute îl vor putē țipa, dar' și solgăbirăul din vâlătaș a aflat, oă dascălul nu-i de vină ci curatorii, și când s'o gătat vâlătașul, solgăbirăul a dat poruncă să se înceapă școala și la învățator să-i plătească plata ca și până aci 350 fl. și bucatele, și pe copii să-i trimită la școală. Curatorii s'o cam dogorit, dar' pentru aceea, după vâlătaș au umblat din casă în casă și au înfricat pe oameni să nu-și deie copiii la școala cea românească, ci să-i dea cu

toți la școala cea ungurească, oă la noi este și școala lui »Allah« cu 4 dascăli, apoi oamenii acestia de aceea se sfădesc, oă unii zic, oă odată cu capul nu-și vor da copiii la școala ungurească, ear' neamurile curatorului îi aduc și pe ei și pe învățator, și-i înfrică oă cine își va da copiii la școala română vor plăti ei singuri pe învățator, oă la »Allah« nu trebuie plătit nimic. Așa stăm noi de cu școala, o parte până la 30 s'a scris la »Allah«, o parte se tem și nu-i trimită nicăirea și pe cum aud, curatorii umblă să-și deie școala la »Allah«, oă așa-i invită cineva, ca să nu țină mai mult școală, dar' noi o seamă nu o vom lăsa. »D'apoi bade, preotul ce zice?« Zice oă tace și lasă pe curatorii să ne facă școala și pe învățator de ris.

Vězând eu, oă prea mult îl obosesc pe om, și vězând oă soarele pleacă spre noapte, am plecat și eu spre Șimleu, unde la cină în ospătărie am avut întâlnire cu un preot și învățator și povestindu-le ce am aflat și auzit în Periceu, și dinții mi-au spus oă învățatorul nu-i de vină, ci oamenii și încă acei oameni cu carte, cari au așiftat poporul oă pot să-și aducă dascăl cu plată mai puțină.

Până mai stau în Sălăgiu, îmi țin de datorință românească a vă informa încă despre un cas dureros, al cărui rēu numai cernându-se în public se va putē vindeca, căci să știți, domnia voastră domnule Redactor, câte morburi au o parte însemnată a școlilor din Sălăgiu, apoi numai v'ați întrista, fiindcă morburile acelor școale așa sânt de grele încât, nu se va mâna un an și acelea vor perī din viața noastră națională și vor trece la străini, casul din Periceu. Aud din gura alor doi domni învățatori, oă se gată în multe sate a-l imita, adevă să-și alunge învățatorii cualificați pentru-că își pretind leafa ordonată de lege și să-și aducă de cei cu sula în traistă câte cu 150 florini, cum aud oă este unul — oisamaș părăsit — în orașul Crasna. Călătorul.

Sfințire de biserică în Deva.

O zi de bucurie, zi de mare însemnatate pentru poporul român din Deva a fost cea din 9 Noemvrie 1902 st. n. atât din punct de vedere național-bisericesc, cât și cultural-social.

În ziua de 9 Noemvrie adevă s'a sērbat cu mare solemnitate sfințirea bisericei gr.-or. rom. din loc, terminată și resp. renovată abia acum după 30 de ani dela punerea petrii fundamentale.

O generală și ferbinte dorință a Românilor din Deva era terminarea acestui măreț edificiu și pompos focalar al românismului din centrul comitatului Hunedoarei cu atât mai mult, cu cât această grandioasă operă trecea peste puterile materiale ale credincioșilor și așa numai cu concursul material al marimoșilor contribuenți — cu deosebire al inteligenții din Deva și jur — și cu sacrificiile credincioșilor — cărora laudă se cuvine, — s'a putut realiza acest scop mult dorit.

Biserica era foarte frumos decorată, cu deosebire a atras atențiunea publi-

cului 2 icoane artistice lucrate. În mărimile naturale, precum și podoabele de pe altar, toate donațiuni marinimoase.

Cu bucurie amintesc că între numărul oaspeți am observat și pe veteranul octogenar dl Savu Popovici, preot campestru militar în pens. cu rang de maior, de mâna cărui lucrate se află mai multe icoane prețioase în biserica din Deva.

Delegatul emis și încredințat de consistoriul din Sibiu cu sfințirea bisericii a fost protopopul Sibiului dl Ioan Papiu, fostul protopop al tractului Deva, sub care s'a început zidirea.

Dimineața la 9 ore s'a început înălțătorul act al sfințirii cu o solemnitate imponentă.

Era sublim a vedea cum servea Domnului 29 preoți, îmbrăcați în odăjdii într-o biserică atât de frumoasă! Sfințirea apei s'a săvârșit între salvele unei companii de onoare a batalionului de honvezi staționat în Deva.

După sfințirea apei a urmat liturgia săvârșită tot de cei 29 preoți, adică de delegatul metropolitului, asistat de 4 protopopi, 23 preoți și 1 diacon.

Răspunsurile le-a dat corul meserișilor din Deva, ajutat și de câțiva inteligenți — instruit de noul învățător dl *Nicolae Igna* — cu o precizie, care numai spre laudă le servește atât coriștilor, cât și conducătorului lor.

La finea liturghiei dl Papiu într-o vorbire frumos construită, cu citate și exemple din sf. scriptură, laudă fiii și fiii sufletești, amintind și pe cei morți deja, dar' cari încă au contribuit la edificarea bisericii și dă mulțumiri lui Dumnezeu că le-a ajutat de au putut termina această frumoasă și creștinească operă.

Cu încunjurarea bisericii și cu stropirea ei cu apă sfințită la ora 1 p. m. serviciul divin s'a terminat.

La orele 2 s'a ținut un banchet în hotelul cel nou Central, la care au luat parte peste 70 persoane, domni și dăme.

Sub durata banchetului renumita muzică a lui Gogi din Orăștie a delectat publicul cu cele mai frumoase și în sufletește cântări naționale.

Toastele s'au restrâns la cele oficiose.

Primul l-a rostit dl protop. Papiu pentru Maiestatea Sa, al doilea dl protopop G. Romanul, pentru Excelența Sa Înaltpreasfințitul domn *Ioan Meșianu*, capul bisericii gr.-or. române din Transilvania și Ungaria, cărui la propunerea dlui Dr. *Aurel Vlad* s'a și expedit o telegramă de felicitare concipiată de propunător.

Dl Dr. Aurel Vlad a salutat pe delegatul metropolitului, dl Ioan Papiu; dl Petru Mihăițiu pe protopopul Devei, dl George Romanul; iar dl *George Oprea*, protopopul Iliei, aduce laude credincioșilor și mulțumiri contribuitorilor și donatorilor pentru creștineasca faptă. Banchetul s'a sfârșit cu un act sublim. Era înălțător moment, când întreaga societate stând în picioare, domni, doamne și domnișoare, cânta împreună cu muzica mareșul și însoțitorii noștri imn național „Deșteaptă-te Române”.

Secția lucrărilor femeiești la expoziția din Sibiu.

(Urmare și fine).

Bogat în țesături, indosebi în albituri (fețe de masă, servete, perdele) a fost grupul din Gurău.

Tot așa de bogată a fost colecțiunea obiectelor espuse din comunele Tălmăcel, Sadu, Riu Sadului, Poplaca, Slimnic, Șura-mare, Rusciori, Veștem și Orlat. Țesăturile din Tălmăcel s'au distins prin o coloratură mai vie, dar' nu nepotrivită. Frumos s'au prezentat prin simplitatea lor iile din Poplaca. Peste tot femeile din Poplaca par a fi foarte conservatoare, căci deși aproape de oraș, n'au fost de loc influențate în alegerea mustrelor și colorilor, rămânând pe lângă cele vechi. Și e bine așa.

Țesăturile și cusăturile espuse de femeile din Bendorf, Ilimbav, Marpod și celelalte comune din partea aceasta a comitatului formează în ce privește coloritul o tranziție între mustrele mai simple, dar' cu atât mai drăguțe din comunele de sub Margine și între cele colorate foarte viu de pe Țeara-Oltului. Relevez în special unele fețe de masă din Bendorf espuse de Paraschiva Gavrea și Ana Vanga. Frumusețea lor a fost produsă mai ales prin aplicarea nimerită a unor colorii ținute în ton întunecat în pânză albă.

Laurii expoziției trebuie să i concedem Avrigului. Casa țărănească din Avrig era plină de țesături și afară de aceea ochii privitorilor erau atrași încă de un alt grup frumos compus tot din țesături și cusături de acolo. Și cu toată aceasta mulțime de obiecte nu era unul, care să nu esceleze prin coloratură și mustre frumoase și prin execuția artistică. Expoziția din Avrig dovedește din nou, că cu cât vor fi femeile noastre mai conservatoare în privința mustrelor și peste tot a tehnicii moștenite din bătrâni, cu atât își vor păstra și mai mult vechiul renume de artiste pe terenul industriei de casă. Frunțașii din Avrig, cari au stărut atât de mult, că femeile de acolo să se poată prezenta în mod așa de splendid, merită toată lauda. Merite speciale și-a câștigat doamna Ioana Maxim nu numai prin frumusețea lucrurilor espuse, între care a escelat mai multe țesături și o perdea, ci și prin mult pricepută muncă depusă la aranjarea odăii țărănești de acolo.

Frumoase au fost și țesăturile espuse din Mohu. Pentru femeile de acolo a fost și chestie de ambiție, ca să se prezente în felul acesta, pentru-că cine nu cunoaște pe harnicele țesătoare de acolo, care mai mult au contribuit la răspândirea țesăturilor noastre naționale, cutrierând țeara dealungul și dealatul cu ele. Ar fi de regretat însă, dacă în urma comercializării industriei de casă ar fi cu mai puțină atențiune la executarea țesăturilor. Bine ar fi, dacă dela expoziția aceasta își vor fi însușit și alte modele observate la alte comune.

Și Mohul și-a avut răboiul său la expoziție.

Bogate în lucruri frumoase au fost și grupurile din Porcești, Boița și Racovița. Între multele țesături frumoase espuse din Porcești am observat o tare frumoasă față de masă espusă de Marta

Simon. Din Racovița a escelat văduva preoteasă Ana Florian cu mustre vechi pe niște fețe de perini. Din Boița s'a distins Elena Istrate și Ana Constantinescu.

Apelul aranjatorilor expoziției au aflat resunet și afară de comitatul Sibiului. Din Viștea-inferioară s'au espus țesături frumoase în colorii vii cu gust potrivite, apoi pânză de rufe și haine de vară. Vaida-recea și-a avut păpusa ei: o nevestă de pe Țeara-Oltului. Păgubă însă, că a lipsit caracteristicul pomelnic și căița cu rețe.

Un lucru trebuie fixat aici spre lauda Oltencelor: Tot ce e rufărie, e țesătură proprie, ceea-ce va să zică mult astăzi, când giolgiul de prăvălie amenință să înlocuiască cu totul trainica și totodată frumoasa pânză de casă.

Să și cunoaște, că Oltencele sunt măiestre, căci au putut constata la cele espuse de Paraschiva Stanciu din Viștea-inferioară varietăți de toată frumusețea chiar și la țesutul unei simple pânze.

Câteva grupuri formau țesăturile și cusăturile espuse din comunele bănățene Ecioa, Verindin și Teregova.

Bogat a fost reprezentată indosebi Ecioa, spre lauda preotului de acolo fie zis, cu covoare și alte obiecte de toată frumusețea.

Un port întreg femeesc și unul bărbătesc au espus domni Petre Gheju, Petru Dalea și Ioan Voinea din Târnova, tot așa de bine au fost reprezentată și comuna Verindin prin țesăturile și cusăturile espuse de Ana Munteanu. Grupul bănățean, pentru noi Ardeleții ceva cu totul nou, a dovedit că țeranca noastră, e pretutindeni aceeași: diligentă și de un gust artistic foarte pronunțat.

Foarte bine a fost scos la iveală caracteristicul singuraticelor porturi prin păpușele costumate complet, afară de cea din Recea. Păpușele acestea vor trebui să joace un rol cât mai mare la viitoarele expoziții de felul acesta, căci ele sunt chemate a ne da prileg să ne facem o judecată mai sigură despre frumusețea unui port, având prilej a fi influențat de impresia totalului. De aceea a fost foarte nimerită ideea — vorbesc de comunele afară de comitat — de a espune costume întregi, cum au fost și cele din Bran, Bănat și Năsăud.

Cei din afară și-au făcut datorința ascultând de apelul celor două reuniuni din Sibiu și trimițând obiecte într'un număr neașteptat. A urmat apoi lucrul greu de a și aranja aceste obiecte astfel, încât să-l captiveze pe privitor dela început. Și asta le-a succes pe deplin acelor doamne și domnișoare din Sibiu, cari au muncit ziua și noaptea în sala dela Gesellschaftshaus.

Grupurile de pe mese, piramidele, ferestrele, fiecare era un drăgălaș bijou, care te oprea să-l admiri. Lauda, cu care a încărcat publicul munca aranjării, e cu atât mai îndreptățită, că cu toată mulțimea obiectelor espuse, fiecare a fost astfel așezat, încât s'a putut observa cu toate particularitățile lui.

Cei-ce au pornit această expoziție pot fi mândri de reușita lor, căci a fost ceva deosebit de frumos. De și-ar afla cât mai mulți urmași.

Anna Florea, învățătoare.

Însoțirile de credit „Raiffeisen“.

Ziarul german din loc „Tageblatt“, din prilejul adunării generale a însoțirilor de credit sătești sistem „Raiffeisen“ publică următoarele date din raportul presidentului „Asociațiunii“ acestor însoțiri, pe cari potrivite le aflăm de a fi cunoscute și în cercurile noastre românești. Drept aceea cu plăcere satisfacem rugămintei de-ale publica a comitetului central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu“, care ne-a pus întreg materialul la dispoziție.

La 10 Iulie în Neuwied lângă Rin s'a dezvoltat monumentul lui *Friedrich Wilhelm Raiffeisen*, întemeietorul însoțirii de credit, pentru economii săteni, numite după numele lui „însoțiri de credit sistem Raiffeisen“.

Pe pedestalul monumentului este arătată prin două chipuri munca vieții lui Raiffeisen; un chip reprezintă pe economul sătean, care stors de cămătari (usurari), perzând averea, se lasă desnădăjduirei și cam necrezător ascultă pe Raiffeisen, cel-ce stă înaintea lui și îl îndeamnă cu stăruință, ca serios să-și ajute el însuși; în al doilea chip, pătruns de simțul de mulțumită, urmând sfaturile lui date, prin muncă de ani îndelungată ajuns earăși la bună stare același econom sătean îi întinde mâna sa părintelui Raiffeisen. Și nu e esagerat ceea-ce este pronunțat în aceste două chipuri. Primarul simplu dela sate Raiffeisen, văzând cu ochii și cunoscând lipsurile și necazurile țeranului, a priceput să pună la cale întocmirea (organizațiunea) potrivită pentru creditul poporului dela sate și cu muncă rară să-și dea o întindere tot mai mare. Cuvine-se să înșirăm aici principiile lui Raiffeisen; acestea sânt: 1. Drept cerc de activitate pentru însoțiri să fie un sat sau o parohie și membrii ei să fie numai săteni, cari locuiesc în sat sau în parohie. 2. Îndatorirea membrilor de a răspunde cu averea lor pentru datoriile (obligamintele) însoțirii. 3. Administrarea gratuită prin organele însoțirii. 4. Acordare de împrumuturi numai după examinarea scopului, de aceea a nu da credit celor-ce ar folosi împrumutul în chip nemoral și neeconomic ca d. e. pentru cămătărie, joc de cărți, beție. 5. Impărțirea de dividende între membrii însoțirii să fie eschisă, cel mult să li-se dea interese moderate după părțile fundamentale. 6. Folosirea venitului curat pentru augmentarea unui puternic fond de rezervă sau pentru întocmiri economice de folos obștesc.

Însoțirile de credit pe aceste principii întemeiate au să pună capăt cămătăriei, prin împrumuturi, celui lipsit să-și dea ajutoru lășu pentru a prinde putere și înaintare în economie, prin primirea de depuneri să desvolte spiritul de cruțare, însoțirile de consum și de vânzare au să procure cele trebuincioase pentru economie și să vândă produsele economice cu câștig pentru membrii însoțirii, prin cumpărare de mașini să înlesnească lucrările economice. Toate aceste însoțiri au scopul practic creștinesc cu deosebire a crește pe sătean în spiritul creștinesc de iubire și de ajutorarea deaproapelui.

În acest înțeles a întemeiat Raiffeisen în iarna anului 1746/7 cea dintâiu însoțire de consum pentru a procura ieftin pâne și cartofi în Weyerbusch, unde a fost el primar, câțiva ani mai târziu a înființat el însoțiri în Flammersdorf și Heddesdorf (lângă Neuwied). Numai încet se lăteau întocmirile binefăcătoare; pe la începutul anilor șeptezeci din secolul trecut însoțirile sistem Raiffeisen abia erau douăsprezece. Numai după ce Raiffeisen în anul 1876 înființase în Neuwied cassa centrală pentru acordarea de împrumuturi, cu scopul de a nivela lipsa și prisosul de bani între însoțirile părtașe, însoțirile Raiffeisen au început și ele să sporească în număr mai mare. „Asociațiunea“ generală de însoțiri sătești pentru Germania, pe lângă cassa centrală are scopul a îngriji de administrarea însoțirilor, cu deosebire prin revisori permanenți a controla transacțiile singuraticelor însoțiri.

(Va urma).

PARTEA ECONOMICĂ.

Îmbunătățiri economice.

După datele mai noue publicate de către ministrul de agricultură starea economică a Ungariei în cei din urmă cinci ani trecuți s'a îmbunătățit într'un mod vădit. Cu deosebire starea economilor mai mici de pământ, pe anumite locuri, atât s'a îmbunătățit de mult, încât se pot vedea chiar și urme de înaintare, în ceea-ce se ține de cultura unor anumite soiuri de bucate.

Îmbunătățirile economice mai sus pomenite s'au făcut prin aceea, că mi-

nistrul a împrumutat din magazinele de bucate ale domeniilor sau școalelor economice ale statului bucate de un soi mai bun și mai ales, acelor economi lipsiți, cari s'au adresat către el. Împrumutarea s'a făcut mai cu seamă acelor economi, cari au fost loviți de daune elementare, ca grindină, peatră sau înecări de ape. În asemenea cazuri ministrul a îngăduit împrumutul de cînste sau cu un preț tare redus.

Pe unde însă economii nu au fost loviți de daune elementare, ministrul a îngăduit, ca economii să-și poată schimba la magazinele statului bucatele lor mai slabe cu de cele de un soi mai bun și mai ales, acordând schimbul greutate pentru greutate, de pildă o măjă metrică de ovės bobonat, pentru o măjă metrică de ovės de rind.

În modul acesta ministrul a dat bucate de cînste în decursul acestor cinci ani trecuți în preț de 190 mii de cor., ear' cu un preț redus a dat deosebite soiuri de bucate în preț de 1,250.000 coroane.

În părțile de oătră mează-noapte, locuite mai cu seamă de Slovaci, așa de tare a degenerat soiul cartofilor, încât a trebuit schimbat și înlocuit cu alte soiuri mai bune. Spre scopul acesta în decursul celor cinci ani trecuți ministrul în tot anul a dat cartofi de sēmēnță în cantitate de 2—3 m. m.

Pentru răspândirea culturii inului s'au împărțit între mici economi 18 m. m. sēmēnță de Riga, ear' pentru cultura specială a aceluia s'a instituit un profesor de specialitate, care să poată da îndrumările de lipsă celor ce se vor adresa lui. Pentru desfacerea produselor de in s'au înființat trei deposite mai mari și anume în Oșorheiu, Csallóköz și Szepes.

Pentru lățirea culturii orzului de bere s'a împărțit între economi deasemenea sēmēnță de cînste și a înlesnit vinderea aceluia în anumite țirguri anume statorite, unde apoi au fost invitați și fabricanții de bere din străinătate.

În interesul lățirii culturii de cânepă s'a procurat deasemenea sēmēnță de Bologna și s'a împărțit între economi ear' pentru vinderea produselor acesteia

Stîncile Doamnei.

II.

În acest timp, domnul și domnița ajunseră în pădurea din Broșteni. De aici înainte drumul era și mai greu, căci numai aceia, cari cunoșteau bine vadurile, puteau să treacă riul foarte larg fără frică. Calul domnului, sub povara îndoitei sale sarcini, a cam început să dea semne de oboseală.

Inzădar îl mângăia Rareș sau îi dădea pinteni din când în când, bietul animal nu mai putea înainta. Într'una necheza jalnic.

— Dacă ar vrè Măria Ta să se consimtă a lua calul meu, zise unul din oameni Elenei, trebuie să-și grăbiți, căci altfel sînteți în pericol.

El ridică pe doamna din brațele soțului ei și o așeză pe șeaua lui, apoi pieri în tufiș, înainte de a-și fi mulțumit Domnița pentru jertfa sa.

De aci drumul se depărta de Bistrița bifurcându-se în direcția Rarăului, unde se mai află și azi o mănăstire mică ridicată în memoria fugei domnului Petru Rareș.

Fugarii intraseră într'o pădure, care părea nemărginită, în care trunchiurile doborîte ale copacilor uriași îi impedeau să înainteze, ear' mușchiul era atât de des și de buretos, încât picioarele cailor se infundau cu totul. Deodată tresăriră la auzul unui trosnet de ramuri și al unui muget șgomotos din apropiere.

Din deșeușul pădurei apăru cu mândrie un Zimbru, un fel de taur sălbatic (special Moldovei). Animalul înainta cu capul plecat, gata să-și implante coarnele în pântecile calului, pe care călărea domnița; atunci nobilul animal înfricoșat se oprî și căzu la pământ, ear' sub el gingașa sa povară.

Zimbrul se pregătia să reînnoiască atacul dar' Rareș sări de pe cal, îl apucă

de coarne cu o putere herculană și le sucî până a sucî și gâtul monstrului; acum de abia a putut ieși să scoată pe scumpa sa Elena de deșubtul calului căzut.

— Ai fi în stare să umbli, scumpa mea? o întrebă el cu iubire, ear' femeia lui se lipia tot mai strîns de el, ca să o apere.

— Și până-n capătul lumii mă duc cu tine, răspuse ea, dar' era palidă și vocea-i tremura.

— Dacă e așa, mai bine să dăm drumul cailor, că mai rău ne întărzie. Însă pentru a înșela pe cei cari ne urmăresc, ar trebui să apucăm pe alt drum și în același timp să ne despărțim. Eu să fac mai bine dacă m'ași duce la Ciceu, deșuș drumul prea lung; dar' voi apuca pe cărarea dela Humora până la Dorna și de acolo voi trece muntele Căliman... Tu, Ștefăniță urmă el, adresându-se credinciosului său vi-

s'a înființat în comitatul Bichiș și un magazin de vânzare.

Pentru răspândirea culturii hemeiului s'au înființat mai multe târguri pentru cumpărarea aceluia, acordându-se totodată și anumite favoruri pentru transportarea lui.

Reuniunile economice încă s'au împărțit de o deosebită băgare de seamă din partea ministrului, de oare-ce numai în anul trecut s'a acordat un ajutor de 200 000 coroane pentru ținerea de prelegeri economice pentru economii pe timpul de iarnă.

Economiile de model încă au crescut la un număr de 80. Și mereu crește numărul acelor comune, cari cer înființarea astorfel de economii, cari sânt un fel de școală pentru economii mai bătrâni.

Pentru reconstruirea vilor atacate de filoxeră, al căror teritor era de 662 488 jug. catastrale, din care filoxera a pustiit deja 419 391 jug. cat. ministrul a înființat deoparte așa numitele magazine de pucioasă, de unde cultivătorii de viței puteau procura mai lesne materialul de lipsă pentru stropit, de altă parte a înființat așa numitele pepinerii (grădini) ale statului pentru creșterea și altoirea vițelor atacate cu vițe americane. Teritoriul cuprins de acestea pepinerii făcea la finea anului trecut 1759 jug. cat. și prețuia 48—50 milioane de coroane.

Intre pepinerile acestea cele mai însemnate sânt cele dela Paulis și Arad, cari au produs vițe în preț de 27 milioane coroane, ear' altoi de vițe în preț de 3 milioane coroane. Pe lângă pepinerile acestea s'au mai înființat în fiecare an și anumite cursuri, ca economii să-și poată câștiga cunoștințele de lipsă la cultura aceluia.

Tot în scopul lățirii cunoștințelor de lipsă la cultura vilor s'au înființat cursurile de vierit pentru învățători, la cari s'au primit pe fiecare an câte 120—150 învățători cu spesele statului. Afară de acestea în cele 8 școli de vierit ale statului se mai pregătesc an de an câte 300 de absolvenți cu anumite cunoștințe deosebite pentru vierit.

Pentru înaintarea pomării s'au înființat școlile de pomi ale statului,

cari astăzi sânt într'un număr de 25 și cari împart de cinstite sau cu un preț redus pe fiecare an câte o jumătate de milion de altoi. Acestor școli este a se mulțumi resedirea drumurilor de țeară cu altoi. La cursurile de pomării de câte o lună încă iau parte pe fiecare an câte 62 preoți și câte 400 de învățători, cari pe timpul acela primesc diurne dela stat.

Membrii societăților pentru valorizarea laptelui încă s'au sporit într'un mod deosebit. Pe când în anul 1897 erau numai 2767, pe atunci numărul acestora a ajuns astăzi la 40,673, cari încasează pe an 8½ milioane coroane pentru vinderea laptelui.

Pentru îmbunătățirea soiului de vite tot statul a premers cu pildă bună, împărțind comunelor dela 1895 până astăzi 11 mii vite de prăsilă tătăne, al căror preț s'a plătit apoi în rate de oătră comunele respective.

Pentru îmbunătățirea soiului cailor s'au înființat mai în toate comunele frunțase anumite stațiuni de armăsari, de cari și micul econom poate profita mai ou înlesnire. Cu totul se află astăzi la 3200 armăsari de ai statului, ear' 670 de armăsari s'au dat comunelor pe lângă solvirea în rate.

Pentru împădurirea coastelor și a locurilor sterpe încă s'au înființat pe lângă pădurile statului mai multe pepinerii, în cari se cultivă pe fiecare an peste 50 milioane pădureți de arbori de tot felul.

Pentru scutirea pământurilor, supuse culturii, de vârsările apelor, s'au făcut multe astupături și zăgazuri, așa că mai multe zeci de mii de jugere de pământ au fost scutite de inecări.

Afară de aceasta s'au mai făcut și alte îmbunătățiri pe terenul economic precum: stupăritul de model dela Gödöllő, societățile de pescărit ș. a., așa că în cei din urmă 5 ani se poate constata un spor însemnat în toate ramurile economice, nu numai din partea statului, ei chiar și a singuraticilor economii.

Ioan Georgesou.

Esposiția industrială din Sibiu.

Lista premiilor.

(Industria de casă).

(Urmare.)

Cu premiul de 3 cor. au fost premiați Sofia Maier din Marpod, Rafira Crăciun din Cârpeniș, Maria Răduț din Avrig, Ana Puia din Avrig, Sofia Berghea din Avrig, Aurelia Preda din Avrig, Stana Lungu din Rășinari, Maria E. Dancăș din Rășinari, doamna V. Droc din Rășinari, Mărioara Poplăcenel din Riusadului, Maria Vlad din Poiana, Elisabeta Dobrotă din Poiana, Maria Hința din Sebeșel, Maria Loloș din Orlat, Ana Druhora din Boița, Maria I. Bratulescu din Boița.

Cu premiul de 2 cor. au fost premiați Maria Moga din Rod, Ileana Aldea din Rod, Ana Opreș din Armeni, Ana V. Opreș născ. Bădilă din Poplaca, Anița Salomie din Vale, Maria Opreș din Poplaca, Aurelia Marin din Ilimbav, Sabina Olariu din Poplaca, Magdalena Ciorogariu din Ludoș, Ana Renga din Avrig, Marina Mihailoș din Poplaca, Bucur Omăta din Rășinari, Raveca Hința din Sebeșel, Elisabeta Timar din Bendorf, Maria Neagu din Poplaca, Maria Cosina din Căpâlna, Maria Tăbăsoiu din Poplaca, Maria M. Breaz din Laz, Maria P. Opreș din Poplaca, Ana Vlad din Șelimbăr, Ana Dragomir din Poplaca, Ana Bunea din Tilișca, Maria Baciș din Tilișca, Stana Droc din Rășinari.

Industria profesională (meserii).

Cu premiul de 40 cor. au fost premiați Emil Pătruș, din Sibiu, Demetriu Martin, din Orăștie.

Cu premiul de 30 cor. au fost premiați Ioan Tat din Alba-Iulia, Nicolau Marcu din Sibiu, Ioan Dușe din Șura-mare,

Cu premiul de 25 cor. au fost premiați Alexandru Nemeș din Sibiu, Petru Mihăilășan din Sibiu, Eremie Purece din Sibiu, Moise Vlăduț, din Sibiu.

Cu premiul de 20 cor. au fost premiați Constantin Dragoș din Sibiu, Teodor Moldovan din Sibiu, Maniu Lungu și fii din Rășinari, Ioan Bucșan din Săliște, Ioan Sêrbu din Sibiu, George Baciș din Sibiu, Iosif Opreșan din Orăștie.

zitiu, tu vei conduce pe domnița în grotă și vei îngriji cât se poate de bine de dînsa până la întoarcerea mea. Și o strinse pe Elena în brațe cu dragoste.

— Va să zică trebuie în adevăr să ne despărțim? zise ea.

— Nu pentru multă vreme, scumpa mea. Auzi pe cei cari ne prigonesc de colo din vale? Nu e o olipă de pierdut.

O ținu un moment îmbrățișată, apoi scoase hamurile de pe cai și-i lăsă în voia lor.

Atunci, aruncând o ultimă privire de iubire dulcii sale soțioare, domnul Rareș plecă în grabă. Domnița îl urmă cu ochi triști și îndurerați, deși știa bine că de ar fi rămas înainte cu el i-ar fi putut împedeca fuga și i-ar fi pus viața în primejdie. (Va urma).

Tăt paorie'i*) măi binie!

(In graiu bănățenese).

Chiniezii șegie lângă foc
P'un scamn cu tri pișioarie,
Ear' chininjița în târnaț
Îndrugă la fuioarie.

»Tu Solomie!», dzîșie iel,
»Ieu tarie mi-s pe gânduri,
»Că dascălu m'o dat un sfat,
»M'o dat d'atácia rëndurie!

»Sê'l dăm pe Giorgie la ușcolii,
»Că tarie îi cumincie,
»Sê'nviță mult, sê'nviță limbii,
»Sê miargă înăincie!

»Că arie cap, că d'in bufari
»Iel dzîșie tăt d'a rostu,
»Și șcie cătichisu tăt
»Tăman ca — Tatăl nostu!

»Sê'l fașiem domn la vr'un oraș,
»Ca să trăiască binie,
»Sê nu măi umblie morșielit
»Și chinuit ca minie!

*) Paorie — țeran; cuvântul e făcut din cel nemțesc »Bauer».

— »Noa asta viedz ar fi frumos!»

Răspungie Solomie,

»Dar' carie domn dzîșii, că'i măi bun

»Asta sê-m spunii tu mie!?» —

— »D'apăi niși dascăl n'ar fi rêu,

»Că arie plată bună

»Și arie multă șinstie 'n sat,

»Ear' banii 'i vin la lună!»

»Dar popă cried, c'ar fi măi bun,

»C'arie pământuri mulcie,

»Și fie moarcie ori bociez

»Luț tăt vienit 'i adușie!»

»Ș'un doftor d'ăi cu ochilari,

»La caria ori șie boală

»I-adușie banii tăt acas',

»Cum duc sașii la moară!»

— »Da îi măi marie — un arvocat,

Că umblă în căruță

Și pentru-o vorbă la biețirc

Iê'ndată șinși băncuță.

— »Ii binie tăt, și tăt îi rêu!»

Grăieșcie Solomie,

»Dar' ieu cu mincea măi it dzic:

Niși una sê nu fie!»

Cu premiul de 15 cor. Pamfilie Moldovan din Sibiu, Nicolae Bratu din Răşinari, Alexandru Lucian din Sibiu, Nicolae Işan din Sibiu, Nicolae Stan din Săhodol, Valeriu Grindean din Sibiu, Ioan Tomuţă din Orăştie.

Cu premiul de 10 cor. au fost prem. Ioan Coacăză Sebeşul-săşesc, Iuliu Muntean Sebeşul-săşesc, Ionel Luch din Viena, Mihail Simu din Sibiu, Emil Vintilă din Sibiu, Ioan Măhălţan din Sibiu, Zacharie Aron din Sibiu, Mihail M homa din Câmpeni, George Braşai din Orăştie.

Cu premiul de 8 cor. au fost prem. Iuliu Salamon din Sibiu, Vasile Meţ din Aciliu, Florea Crucişă din Sibiu, Gri-gore Suciş din Sibiu, Vasile Ban din Sibiu.

Cu premiul de 5 cor. au fost prem. Ioan Comşa din Blaj, Nicolae Ban din Poiana, Nicolae Stoica din Avrig, Ioan Lungu din Răşinari, Vasile Oaşan din Braşov, Nicolae Hanciu din Sălişte, Ioan Poiană din Sălişte, Emil Olu din Sibiu, Ioan Şerb din Poiana, Demetriu Baciş din Sibiu, Vasile Comşa din Sibiu, Ioan Aiudean din Câmpeni, Ioan Popidan din Sibiu, George Mihaiş din Sibiu, Iuliu Romoşan din Feneş, Vasile Moga din Apoldul-mare, Petru Moga din Sibiu, Ioan Ucenic din Sibiu.

Cu premiul de 3 cor. au fost prem. Nicolae Pop din Sibiu, Traian Marcu din Câmpeni, Gavril Neacş din Brad, Petru Bota din Sibiu, Ioan Oltean din Sibiu, Victor Simion din Sibiu, Victor Maniu din Sibiu, Nicolae Bulea din Sibiu.

Statut pentru tovarăşii de consum.

VIII. Contabilitatea.

(Urmare şi fine).

§ 40.

Primul an de gestiune începe cu ziua înregistrării tovarăşiei la tribunalul de comerţ şi fineşte cu 31 Decembrie al anului respectiv.

Următorii ani de gestiune încep cu 1 Ianuarie şi fineşte cu 31 Decembrie.

La finea fiecărui an de gestiune este îndatorită direcţiunea:

1. a alcătui şi a statori împreună cu consiliul de control inventarul şi
2. a îngriji de încheierea registrelor.

- »Că viedz, că dascăli d' chin
- »Cam tăţ mor d' oftică;
- »Ear' popă d' şie s'el şi fac,
- »Dacă nu-l fac vlăgică?

- »Ear' doctoz d'ăia d'in şpitari,
- »D'vingiecă la boalie,
- »Nu-l fac păzască Dumniędzēu
- »S'şciu, că mor d' foamie!

- »D'apăi d' arvocat nu-l dau
- »S'vină şi 'mp'ratu,
- »Că arvocaţi 's bielitori
- »Şi'j blastemă tăţ natu!

- »Si şie s'el dau d'aişi d'acas,
- »S'umblic 'n căşi străinie?

- »D'cât un domn d' hăi d'a' spus...
- »Tăţ paorie 'i măi binie!

Dr. George Gârda.

§ 41.

Purtarea şi încheierea registrelor socotelor precum şi bilanţul trebuie să fie întocmite după principiile comerciale.

Pe baza acestor principii direcţiunea în decursul primelor două luni după aspirarea fiecărui an administrativ va alcătui şi va înainta consiliului de control:

1. bilanţul veniturilor şi cheltuielilor din anul expirat;
2. socoteala anuală a câştigului şi a pierderilor şi
3. bilanţul întregii averi a tovarăşiei.

Neîmplinindu-şi direcţiunea această îndatorire, consiliul de control este îndreptăţit de a încredinţa altor persoane alcătuirea socotelor reerute şi membri direcţiunii vor trebui să remunereze pe aceste persoane amăsurat serviciului făcut.

§ 42.

În bilanţ trebuie să se inducă deosebit:

A. Activele.

1. suma banilor gata în casă la finea anului administrativ;
2. hârtiile de valoare specializate după categorii şi după cursul lor din 31 Decembrie al anului respectiv;
3. pretensiunile tovarăşiei statorite după categorii;
4. preţul bunurilor mobile după amortisirea a cel puţin 10% anual pentru folosirea lor.

B. Pasivele:

1. părtaşile tovarăşilor;
2. fondul de rezervă;
3. fondul de exploatare;
4. datorii după categorii;
5. eventuale cheltuieli restante din anul expirat.

§ 43.

Consiliul de control examinează după principiile comerciale socoteala anuală şi bilanţul şi spre a putea fi văzute aceste de toţi tovarăşii le expune în localităţile tovarăşiei cel puţin o săptămână înainte de adunarea generală sau hotărăşte să fie tipărite şi înmanate singuraticilor tovarăşi.

Adunării generale îi vor fi apoi înaintate dimpreună cu socotelile şi cu bilanţul anual totodată şi propunerile consiliului de control privitoare la repartizarea câştigului şi la eventuale remuneraţiuni pentru membrii din direcţiune.

Adunarea generală poate să aleagă o comisiune, care să mai examineze odată toate socotelile.

§ 44.

Din venitul curat anual incurge în fondul de rezervă şi cel de exploatare, cât hotărăsc §§. 36 şi 37 din statut şi până la 5% se statorose drept dobândă pentru părtaşii.

Pentru cazul, că fondul de rezervă şi cel de exploatare în decursul timpului n'au sporit până la mărimea recerută, să mai adaoge la ambele fonduri din restul venitului curat câte 1/4. Asupra restului care mai rămâne încă dispune adunarea generală amăsurat intereselor tovarăşiei. — Dacă nu a hotărât adunarea generală, să fie adăogate la părtaşii dobăndele şi câştigurile, atunci aceste trebuie să se distribuie între singuraticii tovarăşi până la 1 Iulie a. c.

§ 45.

Pentru cazul, că fondul de exploatare nu ar ajunge pentru acoperirea eventualelor pierderi avute în decursul anului cu exerciţiul afacerilor tovarăşiei şi ar rezulta la finea anului un deficit în bilanţ, va lua în ajutor mai întâiu fondul de rezervă şi în linia a doua părtaşile.

Pierderi mai mari vor fi repartizate asupra singuraticilor tovarăşi, carigan-tează pentru toate îndatoririle tovarăşiei cu o sumă înzecită a părtaşilor, cu cari s'au angajat faţă cu tovarăşia.

Juriul de arbitri.

§ 46.

Neînţelegerile iscate între tovarăşie şi tovarăşi sau între singuraticii tovarăşi se vor aplana prin un juriu de arbitri.

Juriul se constituie astfel, că fiecare parte litigantă îşi alege câte un arbitru şi acestia la un loc aleg apoi un preşedinte.

§ 47.

Juriul de arbitri va cerceta cu acurateţă cauzele neînţelegerilor şi va căuta să impace după conştiinţă.

Pentru cazul să nu fie mulţumite părţile litigante cu verdictul dat de juriu, atunci pot recurge la ajutorul tribunalului competent.

IX. Desfiinţarea şi liquidarea.

§ 48.

Desfiinţarea şi liquidarea tovarăşiei urmează amăsurat dispoziţiilor legii comerciale.

La cazul desfiinţării sau liquidării tovarăşiei află loc repartizarea câştigului şi a pierderilor conform statutului.

Îngrijirea cailor.

Stringerea cu caiua (culul).

Se poate întâmpla ca după potcovit, calul să schioapete nu din pricina că a fost atins cu caiua, ci pentru-că îl stringe caiua. În acest caz, caiua fără să ajungă la viu, se găseşte însă cu totul în apropiere de el, apăsând asupra lui şi provocând astfel durerea.

Şi în stringerea cu caiua, potcovarul este mai întotdeauna de vină, totuşi copitele, care au cornul prea subţire, acele pline în talpă, rupte sau sparte, sufer mai des de acest rău.

Calul strins cu caiua, de obicei nu schioapătă decât a doua sau a treia zi, schiopătura fiind de cele mai multe ori puţin pronunţată, animalul în mers abia ameninţat.

Cercetând copita piciorului schiop, găsim că ea este care-cum mai caldă. Dacă după tragerea potcoavei sau chiar mai înainte de a-l despotcovi o încercăm cu cleştele, vedem că o anumită parte a ei este dureroasă, parte care corespunde cu caiua, care a fost bătută prea aproape de viu.

Stringerea cu caiua nu rar se lecueşte numai prin odichna animalului; cu toate acestea este bine, pentru a nu se isca vre-o complicaţie, ca îndată-ce pricepem că schiopătura se datoreşte stringerei cu caiua, să despotcovim animalul la piciorul şubred, făcându-l a sta o zi două, de două-ori pe zi, câte o ju-

mătate de oas cu copitele într'o apă curgătoare sau lac din apropiere.

Oblojelele copitei bolnave cu pământ galben amestecat cu apă oțătută sau și cu floare de fân caldicioă, sânt deasemenea folositoare.

Se vindecă ușor strângerea cu cauza, dar' acest fapt nu trebuie cătuși de puțin să ne lase nepăsători, căci și acest rău, mic în aparență, poate prin neglijare, ca ori-ce boală de copită, să aducă animalul în neputință de a-și face serviciu.

Irimia Popescu,
medic veterinar.

Știri economice, comerc. industr. jurid.

Venitul căilor ferate din România. Veniturile căilor ferate în cele 6 luni ale exercițiului curent au atins suma de 2934524 lei față cu 2,574.666 a exercițiului 1901—1902.

Raport economic. În Ungaria. Conform raportului emis de ministerul de agricultură la finea lunii trecute în jumătatea a doua a lunii Octombrie a. c. a domnit peste tot timp schimbăcios, în unele locuri ploios și rece. În regiunile mai înalte muntoase, cu deosebire în Carpați a nins și înghețat. Bumă a căzut în întreaga țeara, însă fără de a cauza stricăciuni, de oare-ce culesul cucuruzului s'a sfârșit aproape pretutindenea. Din cauza pre multor ploii arăturile și sămănăturile de toamnă nu s'au putut sfârși în singurătice părți ale Alföldului, în regiunea dincolo de Dunăre și în Ungaria-de-nord. Sămănăturile timpurii au răsărit frumos, în multe locuri însă goarecii le-au causat stricăciuni; în general sămănăturile sânt foarte frumoase. Rapița a rămas înderēt în dezvoltare și sămănatul nu a isbutit pretutindenea, așa că în multe locuri sămănaturile au trebuit arate. Precum s'a raportat de repetite-ori, rezultatul recoltei sămănaturilor de toamnă este foarte diferit atât cualitativ cât și cantitativ. Recolta cucuruzului este în partea cea mai mare slabă mijlocie, atât în privința cantitativă cât și în cea cualitativă. Recolta cartofilor în general abia este mijlocie, în unele regiuni ei au putrezit, din cauza aceasta cartofii sânt scumpi. În regiunile năsiptoase rezultatul a fost mai satisfăcător; dar' și în aceste locuri tuberculele au rămas neobicinuit de mici. Varza a isbutit mai bine, căpăținile sânt destul de mari, și cualitativ rezultatul de asemenea este satisfăcător. Recolta napilor de zahăr este cantitativ bună mijlocie, cualitativ mijlocie; recolta napilor de nutreț este mijlocie, ear' în privința cualitativă ea este bună. Unde n'a stricat gerul din Septemvrie viile au dat un rezultat mijlociu, și numai parțial rezultatul a fost satisfăcător. Poamele tomatice au dat recoltă slabă în toată țeara. Mere și pere s'au pus în comerț mult mai puține decât în anul trecut.

Vitele cornute în România. După ultima statistică în România sânt 1,124.000 boi, 380.000 vaci de lapte, 270.000 vaci fără lapte, 360.000 bivoli și 285.000 viței.

Comerciul de ouă cu Anglia. Anglia a importat următoarele cantități de ouă în cei din urmă doi ani:

	1900	1901
din Rusia	28,015.000 fr.	30,488.000 fr.
> Danemarca	20,319.000 >	29,313.000 >
> Germania	25,682.000 >	22,614.000 >
> Belgia	18,519.000 >	20,352.000 >
> Franța-Italia	21,905.000 >	17,577.000 >
> Canada	7,295.000 >	6,456.000 >
Importul total	136,492.000 fr.	138,738.000 fr.

După-cum vedem Rusia esportă mai mult decât ori-ce altă țeară, și credem că aceea ce produc Rușii am pute produce și noi. Dar' Rusia nu trimite ouă numai în Anglia, de vre o câțiva ani a început un comerț întins cu Franța. Numai în luna Decembrie 1901 a trimis în Franța 65 milioane de ouă, pe când în aceeași lună a anului 1900 trimisese numai 37 milioane.

Piuă de haine s'a înființat în comuna Avrig în care se vor lucra pânuri pentru îmbrăcămintea țeranilor noștri, cu toată îngrijirea, în modul cel mai bun, având pius harnic în adins din comuna Sadu. Țeranii noștri vor sprigină întreprinderea aceasta românească.

SFATURI.

Spălatul rufelor. Trecem peste toate rețetele în a căror compoziție intră soda și potasa și dăm cea mai bună rețetă pentru spălatul rufelor de casă.

Se iau 750 grame săpun; se disolvă în 15 litri de apă, răzând sēpunul sau tăindu-l bucățele, Apa să fie caldă cât poate suferi mâna.

În aceasta soluție să pui o lingură de masă de esență de terpenină și 3 linguri de amoniac lichid.

Se clătește vasul, pentru-ca să se facă mai bine amestecul. Inmuiăți rufele și lăsați-le se stea timp de 2—3 ciasuri acoperite cât se poate de bine.

După aceasta se scoate din această compoziție și se spală în mod obicinuit, frecându-le prea puțin.

Acest procedeu oferă mare economie de muncă, de timp și de combustibil.

Rufele nu se strică de loc; mai întâiu că, chiar de-ar fi foarte murdare, n'au nevoie să fie frecate, căci amoniacul și terpenina disolvând grăsimile au și avantajul de a nu arde pânza.

Când sânt prea multe rufe, atunci compoziția se încălzește din nou și i-se mai adogă o jumătate de lingură de terpenină și o lingură amoniac, pentru a pute fi întrebuintată la al doilea rînd. Rețeta aceasta este foarte mult aplicată de spălătoresele din Paris.

Untura de pește fără miros. Se ia o lingură de untură de pește și se bate bine cu un gălbiniș de ou și 10 picături de mentă, apoi se amestecă cu o jumătate păhar de apă zaharată. Gustul este admirabil și copfii îl iau cu plăcere.

FELURIMI.

O princesă muncitoare cu ziua. Prințesa rusă Elena Zuluki, foarte bine cunoscută în înalta aristocrație rusească, lucrează actualmente ca muncitoare într'un șantier de zidărie la Odesa. Ea amestecă molozul pe care-l cară lucrătorilor și lucrează dela șese ciasuri

dimineața până la șese seara câștigând cam vreo patru franci pe săptămână.

Prințesa Zuluki și-a perdut toată averea în urma unor întâmplări nenorocite, numeroasele sale rude au părăsit-o cu totul, așa încât ea e silită să-și câștige vieța, ca salahor la zidărie. În vremea din urmă ea isbutise să economisească 25 lei, dar' suma aceasta i-a fost furată. Depunând o plângere la comisariat a trebuit să-și descopere rangul și titlul.

Femeile și funcțiunile. După o statistică a Statelor-Unite, există în America de Nord: 3405 femei factori, 1009 femei avocați, 7399 doctorese, 787 dentiste, 2193 ziariste, 1040 arhitecte, 946 femei agenți, 409 electriciene, 45 conductoare de locomotive, 1320 vânătoare, 190 femei birjari, 91 femei hamali și 324 ciocli.

Resturile unui trib de Eschimoși. Acum de curând s'a descoperit pe insula Southampton, la nord dela Hudson-Bai, resturile unui trib de Eschimoși. Până acum acești oameni n'au avut ocazie să vadă oameni albi. Colibele lor sânt lucrate din fălci de balenă. Deasupra se află pe o ridicătură o lampă de peatră, care se întrebuintează pentru iluminat, încălzit, gătit, topit zăpada și pentru uscarea hainelor. Lampa se compune dintr'un vas cu untură de pește, ear' ca feștilă servesc mușchii de arbori. Oamenii acestia trăesc cu carne de balenă, ale căror oase le întrebuintează ca vase sau sănii. Ei vorbesc într'un dialect special și sânt îndrăsneți.

O plantă curioasă. Nici odată nu s'a adus în Europa o plantă pentru un scop așa de ciudat, ca un mic cactus, ce s'a trimis din America centrală unui domn din Paris.

Fiiul acestuia, care se află în America centrală, i-a trimes această plantă, care va apăra chelia bătrânului de muște.

Da, de muște. Cactusul acesta are însușirea de a absorbi insectele, căci acestea sânt hrana lui.

Toate foile sale, cari pornesc chiar dela rădăcină, formează o rozacee și toate sânt provăzute cu peri ascuțiți.

Fiecare jumătate de foaie prezintă o suprafață puțin găvănăoasă presărată cu negei. Acești negei secretează o fluiditate, care atrage insectele.

Perii sânt așezați astfel, că insecta apropiindu se de foaie trebuie să atingă pe unul și care sânt foarte simțitori cele două părți ale foaiei se închid numai decât.

Foaia nu se redeschide decât atunci când insecta nu se mai mișcă.

Ea secretează atunci un suc digestiv similar cu sucul gastric, al stomacului omenesc și prada încet, încet e disolvată și asimilată.

GLUME.

Cucoana Frosa. Cum, Sofiță, vrei să pleci?

Bona. Da cucoană. Când am intrat în serviciu la d-ta mi ai dat în păstrare cheile dela giamantanul și outiile d-tale.

Cucoana Frosa. Asta dovedește fata mea că aveam încredere în tine.

Bona. Nici decum cucoană. Nici una din aceste chei nu se potrivește în zaruri.

CRONICĂ.

Pentru catedrală. La fondul de edificare a catedralei au mai contribuit preoții din tractul Orăștiei cu considerabila sumă de peste 4200 cor., ear' învătătorii din acel tract cu 1885 cor.

Deputații congresuali mireni, aleși în archidieceasă pentru noul period, sînt următorii: în cercul I. (Sibiu) Partenie Cosma, dir. »Albinei», în cercul II. (Săliște) Dr. Liviu de Lemeny, adv. în Sibiu, în cercul III. (Sebeș) Ioan de Preda, adv. în Sibiu și fiscal consistorial, în cercul IV. (Alba-Iulia) Mihail Cirlea, notar public în Abrud, în cercul V. (Deva) Dr. Ioan Mihu, adv. în Orăștie, în cercul VI. (Hațeg) Dr. George Proca, secretar consistorial, în cercul VII. (Ilia) Dominic Rațiu, funcționar la »Albina» în Sibiu, în cercul VIII. (Geoagiu) Dr. Aurel Vlad, adv. în Orăștie, în cercul IX. (Zarand) Simion Damian, adv. în Brașov, în cercul X. (Câmpeni) Dr. Vasile Preda, adv. în Câmpeni, în cercul XI. (Turda) Nic. Garoiu, adv. în Zernești, în cercul XII. (Cluj) Vasile Al-măgan, adv. în Cluj, în cercul XIII. (Solno) Victor Cuppa, secretar în ministerul de finanțe în Budapesta, în cercul XIV. (Bistrița) Leontin Simonescu, secretar metropolitan, în cercul XV. (Târnava) Dr. Nicolae Vecerdea, secretarul »Albinei» în Sibiu, în cercul XVI. (Sighisoara) Virgil Onițiu, dir. gimnasiului din Brașov, în cercul XVII. (Trei-scaune) Dr. Iancu Meșianu, adv. în Zernești, în cercul XVIII. (Brașov) Ioan Lenger, adv. în Brașov, în cercul XIX. (Bran) Ioan cav. de Pușcariu, septemvir în pensie, în cercul XX. (Făgăraș) Dr. Ioan Șenchea, adv. în Făgăraș.

Despărțământal „Cluj” al „Asociațiunii” și-a ținut la 2 Noemvrie n. adunarea generală extraordinară. Adunarea a fost slab frecventată. S'au luat măsuri pentru a deștepta în popor un mai viu interes față de »Asociațiune» și s'a decis ridicarea unui monument lui Olteanu, care a donat »Asociațiunii» 100 mil cor. S'a mai decis ținerea de prelegeri populare în cercul Clujului și la fine s'a citit o disertațiune a studentului V. Meruțiu, »Din viața și activitatea literară a poetului G. Coșbuc», schiță biografică-literară.

Sfințire de școală. »Unirea» scrie: Duminecă în 26 Oct. n. rev. domn Dr. Aug. Bunea, invitat de protopopul Nicolau Solomon, a sfințit școala cea nouă gr-catolică din Ludoșul-de-Murș. Mai întâiu dl canonic a celebrat sf. liturgie în biserica cea frumoasă, și nu de mult zidită, asistat de protopopul și de notarul tractului George Florian, paroh în Sânger. Cu această ocaziune a predicat despre evanghelia zilei și în legătură cu aceasta a laudat zelul și jertfele poporului pentru biserică și școală. După liturgie a sfințit școala în prezența unui public numeros în care era — pe lângă preoții Suciș din Căpuș, Boer din Lechința, Orbean din Iolănzol și alții din jur — și reprezentanții autorităților civile locale. Aci predând școala destinațiunii, a adresat cuvinte potrivite senatului școlar, părinților, pruncilor de școală, învățătorului, arătându-le cari sînt datorințele lor față de școală. În-vătătorul Vas. Morariu cu corul său de elevi a ridicat mult frumuseța actului, și a ținut aranja o adevărată sărbătorire a parochului și protopopului N. Solomon, sub a cărui păstorire s'au clădit biserica și școala, ambele atât de frumoase situate pe țărmurile Murșului într'un loc înalt unde, călătorind pe valea acestui riu, le vezi și le admiri din mare depărtare.

Dar frumos. Ilustra familie Moosonyi n'a încetat a face fapte bune nici după darul cel mare princiar, oi văzând lipsa bisericii nou edificată gr-cat. din opidul Cojoana, s'a îndurat prea grațios a trimite și spre acest scop 200 cor.

Picnic. Tinerimea universitară română din Cluj va ține un Picnic Duminecă în 23 Nov. st. n. 1902 în sala Redutei orășenești din Cluj. Venitul curat e destinat pentru ajutorarea tinerilor lipsiți de mijloace. Inceputul seara la orele 8. Prețul de intrare: de persoană 3 cor. de familie până la 3 membri 6 cor. de la 3 membri în sus 8 coroane. Comitetul arangiator: Valer Ostatea, președinte; Antoniu Bogdan, vicepreședinte; Ioan Hica, cassar; Basiliu Bașiota, controlor; Augustin Rațiu și Virgil Munteanu, membrii în comitet.

Producțiune teatrală aranjază corpul didactic, cu concursul tinerimei, din Viștea-inferioară la 23 Noemvrie st. n. a. c. în spațioasa sală din casele d. nei Paraschiva Șandru. Inceputul la 7 ore seara. Prețul de intrare: de persoană: 1 cor. 20 bani; de familie (3 persoane) 3 cor. Venitul curat va servi de basă unui fond cu menirea de a se împărți premii școlarelor diligenți cu ocaziunea examenelor.

Necrolog. *Petru Anca*, fost paroh gr-cat. în Reșiție, a răposat în etate de 78 ani, servind la altarul Domnului 48 ani, după suferințe grele și îndelungate, suportate cu paciență creștinească, provăzută cu sf. taine, la 25 Oct. a. c. Pe răposatul îl deplâng următorii: Veronica Anca n. Deremuz, ca soție și fiili Paul Anca, adm. par. în Reșiție, Alexandru, jude comunal în Totoiu, Sofica, Anica, Maria, Carolina și Axentie Anca, învățător; ca soră Todoră; ca gineri Todor, Vasilia, Nicolau și Ioan; ca nurori Maria, Lucreția și Maria; a soi numeroși nepoți și nepoate. In vezi amintirea lui!

Convocare. Despărțământul »Morlaca», aparținător »Reuniunii învățătorilor gr-cat din Archidieceasa gr-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș», își va ține adunarea ordinară de toamnă în *Săcueni* la 22 Noemvrie st. n. a. c. La aceasta adunare sînt invitați membrii ordinari și ajutători.

— **Despărț.** »Alba-Iulia» al »Reuniunii Inv. rom. gr-cat. din archidieceasa gr-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș» își va ține în sensul § lui 21 al statutelor adunarea generală de toamnă, Sămbătă în 22 Nov. n. a. c., în școala română gr-cat. din *Șard*, la care se invită prin aceasta toții membrii fondatori, ordinari și ajutători precum și toți spriginitorii învățământului nostru național. *I. Pampu*, president; *G. Spătăcesanu*, notar.

Verdictul juriului din Sibiu în procesul criminal contra lui *Iacob Conțiu* din Gurariului, care a junghiat pe *Petru Brad* de acolo, tată a 6 copii, în cărcima lui Voicu, a făcut în Gurariului și în comunele din jur o impresiune neplăcută, mai ales, că Iacob Conțiu a avut și până aci purtări slabe, și numai de când e el sub lăcat, a fost în comună liniște și siguranță în averea creștinilor.

Deci un astfel de om primejdios la tot cazul trebuia pedepsit aspru, — ear' nu achitat — chiar și ocalelți complici trebuiau pedepsiți cu ceva închisoare, dar' pentru Iacob Conțiu, la tot cazul, poporul aștepta o pedeapsă de cel puțin 4-5 ani. Că Petru Brad, omoritul, în stare de beție, s'a purtat provocător, nu a fost nici un motiv ca să-l junghie cu cuțitul în modul cel mai bestial.

Wlassios în Ardeal. După-cum se comunică ziarului »S. d. Tageblatt», deputații sași E. de Trauschenfels și E. Hintz au conversat cu ministrul Wlassios, despre călătoria lui prin Ardeal. El s'a pronunțat în mod favorabil despre cele constatate printre Sași, numai cu rezultatele obținute din limba maghiară la școlile secundare săsești nu e mulțumit, dar' recunoaște, că aceasta e de a se atribui mai mult împrejurării, că elevii nu aud vorbă maghiară afară de școală. Ce privește pe Români, se comunică numai, că Wlassios a vorbit cu un Român, care i-a spus, că lui li sînt mai dragi colibele Românilor, căci sînt pline de copii, pe când casele frumoase ale Sașilor din Țeara-Bârsei sînt lipsite de viață. La școala de fetițe a întrebat pe o elevă, ce plătesc părinții pentru ea. Eleva a răspuns: 5 coroane, căci toate ale mîncării i-le trimit de acasă. Ministrul a declarat, că față de o așa de mică pretensivitate a Românilor nu e mirare, că Sașii sînt foarte primejduiți (!)

Al 26-lea. Cassariatul »Reuniunii române de înmormântare din Sibiu» a solvit zilele acestea urmașilor legitimi ai regretatului *Ioan Roșca*, fost măiestru pantofar în Sibiu și membru al numitei Reuniuni, ajutorul statutar.

Acesta este al 26-lea cas de moarte în sinul Reuniunii noastre de înmormântare.

În legătură amintim, că mult regretatului *Ioan Roșca* i-a făcut Sămbătă d. a. o prea frumoasă înmormântare, la care au participat pe lângă o mare mulțime de cunoscuți, »Reuniunea sodalilor români» corporativ sub drapelul cernit. Numeroase cununi au coperit cociugul. La cimiter au rostit pătrunzătoare și mișcătoare discursuri funebrale, părintele administrativ protopopesc dl *Nicolae Togan*, și vicepresidentul Reuniunii, dl *George Poponea*, storcînd lacrămile jalnicilor asistenți.

Întru eternizarea memoriei mult regretatului au contribuit la fondul văduvelor și orfanilor meseriașilor, întemeiat de Reuniune, următorii: *Vic. Tordăgian*, presidentul Reuniunii 4 cor., *George Poponea*, vicepres.; *Ioan Apolzan*, notar; *Florea Cruoiță*, cassar; *Petru Ciuturag*, sodal pielar; *Eleuteriu Prelipician*, sergent-major, fiecare câte 1 cor.

Reuniunea sodalilor români din Sibiu — în serviciul copiilor săraci. Duminecă în 9 Noemvrie n. c. s'a dat în sala cea mare dela »Gesellschaftshaus» concertul de binefacere, aranjat de »Reuniunea de ajutorare la Crăciun a copiilor săraci încă neobligați la școală fără deosebire de confesiune și naționalitate». Concertul s'a dat cu concursul Reuniunilor »Arbeiter Bildungsverein», »Eintracht», »Tipografia», al muzicii militare, al »Reuniunii sodalilor unguri», al câtorva studenți dela școlile reale și al »Reuniunii sodalilor români din Sibiu». Corul mixt al Reuniunii sodalilor nostri, condus cu dibăcie de dirigentul *Candid Popa*, învățător, a esecutat prin executarea precisă a compozițiilor »Rămăi sănătoasă» și »Lugojana». În urma aplauselor nesfârșite »Lugojana» a fost repetată. Bravele noastre coriste, îmbrăcate în pitorescul costum săliștinesc, au fost punctul de admirațiune a numerosului public asistent, compus cea mai mare parte de cetățeni germani.

Între participanți am remarcat prezența dlui *Nicolae Simțion*, membru onorar al Reuniunii sodalilor, a presidentului *Victor Tordăgianu*, a notarului *Ioan Apolzan* etc.

Logodiți. D. șoara *Virginia Corda*, din Spring, și dl *Stefan Morariu*, teol. abs., din Săsciori, fidanțați.

Hymen. Mărioara I. Coca și Ioan I. Brătulescu anunță celebrarea religioasă a cununiei lor, care se va ține Duminică, în 3/16 Noemvrie 1902, la orele 11 a. m., în biserica gr.-or. din Boița.

Indrăgostit de limba maghiară Ni-se scrie din comuna *Câmpeni*: Publicațiunile oficiale — conform statutului comunal — au să se facă în limba română. Acum, dacă dai prin cancelaria comunală, între multele publicațiuni în limba română, ușor vei zări și un »Hirdetmény«, prin care se dă în arădă vênatul din pădurea foștilor iobagi și e subscris de *Motora János, elnök* Foștii iobagi din 48 își au pădurile lor, ear' de președinte al lor și-au ales pe învățătorul confesional Ioan Motora. Indrăgostit — se vede — elnökul Motora János, care e identic de altfel cu Ioan Motora, inv. gr.-or. în limba maghiară, toate publicațiunile le face în aceea limbă. Ba ce e mai mult și corespondențele ce le face cu primăria comunală, încă sânt scrise ungurește, ear' primăria îi răspunde românește. Ce se credem adecă, că Ioan Motora, în calitate de »elnök« al foștilor iobagi nu poate concipia în limba română și aceasta ar fi foarte trist, intru cât ar suferi de nervositate de creeri, au doară iepuri nu se pot pușca decât în limba maghiară? Dacă ministrul Dará yi va afla de dragostea ce l'a cuprins pe Motora János, sânt sigur că pe Anul-Nou îi va trimite un prezent frumos, pe animalul acela, care — după legendele vechi — și-a nitat numele la început, ear' D zeu drept pedeapsă l'ar fi tras de urechi.

Ori cum e destul de trist, când cei-ce dotorință au să propoage limba română și chiar unde pot să se folosească de acest drept — îl lasă nefolosit.

Catastrofa din New York. În Statele Unite din America de-nord au fost de curând alegerile pentru congres (dieta). Un bogătan din New-York a vrut să sê baze biruința partidei lui prin focuri artificiale. În scopul acesta umpluse câteva mojară cu rachete, pravuri și alte materii explozive. Nenorocirea a vrut, ca materiile să explodeze înaintea de vreme, chiar când mii de oameni erau jur împrejur așteptând minunea. A urmat o scenă îngrozitoare. Mii de oameni își perduseră ospul și alergau ca nebuni să scape de focul, care se vârsa asupra lor. Mulți au fost arși, mulți striviți, mulți au fost făcuți bucăți. Cel-ce a fost — fără să vrea — pricinitorul acestei nenorociri a dat aproape cinci milioane coroane pentru rămașii după cei morți sau achilodii.

Notarul orăgenesco din Beci herecul-mare, Dr. Zoltan Perisici, a pățit-o. El sciricia, cari ficiori aveau dreptul de a fi scutiți de serviciul militar, apoi se da pe lângă ei și le spunea, că are să-i soape — deși ei trebuiau să soape și fără ajutorul lui — dacă îi vor plăti. Mulți se grăbiau să-i dea 200-300 coroane, dela o biată văduvă, care n'avea bani, s'a mulțumit cu un porc, pe care și l'ținuse femeia cu mult necaz pentru un pic de fruct în oasă. Mișelile lui au fost descoperite și acum își așteaptă sentența.

Un ucigaș achitat. Un nenorocit își noișese femeia, pe care a aflat-o în societatea unui ticălos lacom după oinștea casei, împreună cu acesta. Ajuns înaintea curții cu jurați din Courth a fost achitat.

Credința deșeartă. Am fost dat și noi știrea despre bombardarea cu petri a unei case din Zorlențul-mare. Fiul stăpânei crezând, că tatăl seu cel mort e acela, care a eșit din groapă și face comedi, l'a desgropat pe mort și l'a ars pe câmp. Ficiorul e arestat.

Din America. E știut, că sute de mii de Slovaci, amărâți de traiul de aici, au luat drumul Americii, unde au întemeiat comunități puternice, având preoții și învățătorii lor. Nici acolo însă nu pot scăpa de urmările maghiarizării, deși încercările de felul acesta sânt zădarnice. Dovadă e și cazul unui învățător maghiarizat, care plecase acolo la o școală. Aflând Slovacii, că el umblă să le târbăcească copiii în limba maghiară, n'au vrut să mai știe de el și »patriotul« e pe drum către Ungaria.

Szöll — Windmayr. »Deutsches Volksblatt« din Viena a aflat, că Szöll e German de origine. Numele lui cel vechiu a fost Windmayr, dar' de dragul căpătuelii a tradus pe »Wind« cu »Szöll« — și unul și altul suflă — și eată l mare.

Prea mult. Boala de gură și de unghii l'a spăriat mai mult pe cei-ce nu au vite, altmintrelea nu înțelegem măsurile aspre, ce le iau față de țărani cei ce sânt chemați să le ușureze necazurile. În Săcel (comit. Sibiiului) veterinarul din Săliște a luat din toate cările, care veniau de către Sibiiu, nu numai nutrețul, dar' și străilele, arzându-le apoi. Legea nu prescrie așa ceva, căci atunci ar trebui să ardă și hainele celor-ce mână vitele, căci acelea însă pot fi molipsite.

Bunica și nepoata. Văduva Elisaveta Fedel din Lovrin (Banat) voia să pună petrol în lampă. Nepoțica ei de șase ani a ținut luminarea prea aproape de lampă, căci petrolul a explodat și bunica și nepoata au murit din cauza arsurilor.

„Protopop român la înmormântarea unei calvine“. Sub titlul acesta am publicat într'unul din numerii trecuți o notiță, ce ni-s'a trimis, privitor la participarea dlui protopop Sabin Coroianu la înmormântarea unei calvine. Trei dintre dăbăcani (Ioan Mesesian, Simion Persia și Vasile Morariu) ne trimis o întemplinare la cele publicate despre rolul ce l'a jucat dl protopop Coroianu la înmormântarea din chestiune. Dinșil constată, că dl S. Coroian »n'a fost în Lona, n'a fost îmbrăcat în haine bisericesti, ci numai în civil negru a venit până la groapă în Dăbăca, și fiind rugat din partea familiei (reșosatei) a zis câteva cuvinte de introducere ungurești, apoi a luat rămas bun românește în numele reșosatei dela poporenii, căci 52 de ani a petrecut reșosata ca preoteasă și protopopescu calvină în comuna Dăbăca făcând fapte bune cu locuitorii români din comună. Mai spun numiții d ni, că protopopul Coroian are merite pentru comuna bisericăscă unde păstorește acum de 17 ani; cinci ani a luptat, ca să nu se înființeze școală de stat în comună; când cu introducerea noului fișpan, a apărat în limba română drepturile limbei materne; cortegiri de alegeri de deputați n'a făcut nici-odată, din care cauză nici ajutor de stat n'a căpătat.

Cuibul fiarălor. Din S.-Cârțișoara ni-se scrie: Subscribul văzând oă în șesul Scoreiului (un bungheș) numit și hîgiul Scoreiului aflător sub poalele înaltului vîrf al Negoiiului se află o mulțime de fiară sêlbatică, din a căror cauză acuma de câțiva ani încoace a suferit locuitorii din prejur foarte multă pagubă în vite, de urși și lupi, și în bucate din cauza porcilor sêlbatici, mai în toți ani s'a făcut vênătoare în acel hîgiu dar' nu e destulă isbândă. Dară în toamna aceasta s'a făcut o vênătoare, la care au fost vênători renumiți ca Berger, maior, și căpitan Spișii din Sibiiu, protopretorele Urdea din Arpașul-inf., și alți mai mulți în ziua de 6/19 Oct.

l. c. când s'au inpușcat patru urși, trei lupi 2 vulpi și un porc, urșii erau ursoaice, ear' în zilele următoare au mai inpușcat niște pădurari 2 lupi. La goana susamintită s'au auzit aproape 60 detonături de puști, din care 10 fiară au rămas pe loc, ear' multe s'au dus rânite, care și-au aflat moartea cine știe unde prin acea deșime de bungheș. Țăranul Ioan M. Oana, din comuna S.-Cârțișoara, căutând pe urma de sânge a unei ursoaice rânită dete fără veste peste dînsa într'o groapă. Numai ca de 2 pași depărtare unul de altul fiara turbată de dureri s'a năpusit asupra susnumitului țăran, acesta voi a se retrage, dar' de frică și grabă căzu cu spatele la pământ rămânând gata de a fi victima înfuriatei fiară; dar' o minune, la capul lui tocmai se afla un vênător îndrăneș și cu arma gata cu sânge rece ca fulgerul de iute dete drumul armei, care se descărcă drept prin piept despicioând inima furioasei fiară în mai multe particule. Cele scrise pentru susnumitul țăran sânt scrise spre exemplu, ca în astfel de caz să meargă cel cu arma înainte spre a căuta fiara rânită, ear' nu cel cu ciomagul, căci aceasta fiară a murit cu ciomagul țăranului Ioan în gură.

Strejanul C. F.

Ministru și țăran. Cetitorii noștri știu, că în Danemarca a ajuns ministru de agricultură, cum e la noi Darăcyi, un țăran, care are de altminteri multă învățtură. Deși ministru, el nu s'a lăpădat de obiceiurile lui țărănești, căci nu de mult l'au văzut niște oameni mănând caii dela o căruță încărcată cu cărbuni.

Am primit la redacție călindarele pe anul 1903, apărute în editura lui W. Krafft în Sibiiu, și anume:

»*Amicul Poporului*«, călindar ilustrat, întocmit de I. Popovici. Anul 43. Afară de partea pur calendaristică, presărată cu sentențe și maxime, conține zilele critice, regenții europeni, afaceri de postă și telegraf, tarife de timbre și taxe, tirgurile și o bogată parte literară. Prețul 60 bani.

»*Posnașul*«, călindar umoristic ilustrat, redactat de Simplex. Anul 8; cuprinde în partea hazlie nenumerate glume ilustrate și povestiri de tot hazul. Prețul 50 bani.

»*Călindarul Sătanului*«, anul 12, e menit pentru popor; conține prosă și poezii din »Amicul Poporului«, cu portretul și biografia lui Mihail Pavel și Nicolae Cristea. Prețul 25 bani.

Călindariu cu litere cirile, anul 111, e cel mai vechiu călindar românesc, menit a servi aceluia, cari preferă a cei cu litere cirile. Prețul 40 bani.

Daruri pentru biserică. Pentru repararea bisericii gr.-or. din Găinari (protoprezbiteratul Agnitei) au mai contribuit următorii credincioși:

Din *Glâmbocă*: Ioan Sârbu 50 cenți; Măria Sârbu, Maria Sârbu, Parachiva Sârbu, Ioan Sârbu, Ana Sârbu, Elena Sârbu, câte 25 cenți.

Din *Archita*: George Pulcea 50 cenți; Crăciun Suciu 10 cenți.

Din *Ernea*: Sofron Gligor 25 c.

Din *Mogna*: Nicolae Bârșan, Vasile Albu, Ioan Cocos, George Cristea, câte 25 cenți.

Din *Petrișaléu*: Ioan Morariu 25 c.

Din *Sebeșul-sășesc*: Avram Tincu, George Crăciun, câte 50 cenți; Andreiu Opincariu 20 cenți.

Din *Vorumloc*: Vasile Mohan 10 c.

Din *Mediaș*: George Calborean 25 cenți.

Din *Jibort*: Nicolae Bonta 10 c.

(Va urma.)

Scumpirea cărnii 'i-a făcut pe cei din fruntea Budapestei să iee o hotărîre curioasă în capitala Ungariei se va zidi o măcelărie, unde să se taie numai cai, a căror carne mai ieftină să înlocuiască pentru sărăcime pe cea de vită.

Știri din piață.

Sibiul. Grâu, hl. 10 60—11.80, săcară 6 80—8.—, orz 6 60—7.80, ovės 4.——4 80, cucuruz 7.10—8 60 cor. 10 ouă 56—66 bani.

Bursa din Budapesta. Grâul, 50 kg. 7.25—7 70; săcară 6 30—6 65; orz 5 40—5 80; ovės 6 40—6 65, ouc. 6.55—6 65; cincantîn —.——.—— cor.

„Călimdarul Poporului“.

Al optsprezecelea an din „Călimdarul Poporului“ e gata să pornească de nou pe drumul către casa țeranilor, meseriașilor, comercianților și inteligenților noștri. Precum în fiecare an, așa și acum »Tipografia« s'a străduit să pună în mâna oamenilor noștri un călimdar tot mai frumos, tot mai bogat și tot mai instructiv, care să fie odecă o carte păstrată cu drag pentru mai mult timp nu numai pentru un an, cum s'ar pdrê după firea călimdarului.

După obicînuita parte calendaristică, apoi postă și telegraf, competențe, urmează un capitol lung despre bisericile și școalele noastre, reuniunile de meseriași, de binefacere, de femei, de agricultură, însoțiri de negoț, bănci, cuprinzând date bogate și nouă, după schimbările, ce s'au întemplat din anul trecut până acum.

Partea literară e introdusă prin „Credeul Românului“. Urmează numai decăt o frumoasă și înduioșitoare biografie, presărată cu poezii, a nemuritorului Avram Iancu. Ea e scrisă de vestitul profesor din Iași Moldovei, dl Grigore C. Buțureanu, care atăta căldură a pus în descrierea vieții eroului nostru, încăt din nou s'a adevărit, că Românii, fie la Murș, fie la Tisa, fie la Dunder, fie la Prut, una simțesc. În fruntea biografiei se află chipul lui Iancu, așa cum nu s'a mai publicat până acum nicăiri. Sub icoană e iscălitura proprie a lui Iancu.

Urmează o drăgălașe poezie de T. Șerbănescu, apoi o glumă și după ea biografia episcopului Mihail Pavel în frunte cu portretul lui, făcut eard anume la Viena pentru „Călimdarul Poporului“. O frumoasă rugăciune în versuri de Elena din Ardeal premerge unei povești de M. Eminescu, după care e icoana mormântului lui Bărnuțiu. O anecdotă „Copiii Țiganului“ de Teodor Speranță, veselnicul scriitor al nostru, apoi o jalnică istorisire din viața țeranilor de poetul A. Vlațuța, urmată de o glumă, premerge portretul regretatului poet bândțean Victor Vlad Delamarina și o poezie glumeață a lui, „Papricașu nașului“. Urmează o nouă poveste, apoi portretul tinerului rege al Spaniei. Dl I. Georgescu a scris un articol foarte instructiv despre negoțul cu ouă. O poezie fru-

moasă »Codrule, Măria-Ta...«, o snoavă „Ovreiul la raiu“, și apoi urmează „Rêvașul nostru“, aceasta gazeta anuală, care pe 23 de pagini resumează tot ce s'a întemplat de interes în istoria poporului român și în lumea largă în curs de un an. Rêvașul e presărat cu șapte icoane, portrete de-ate generalilor buri, doamna Krüger, Roosevelt, Abduraman, Abibula ș. a.

După rêvaș se continuă articolul din anul trecut „Bucătăria țeranului“, scris de d-na învățătoare Ana Florea. Și continuarea această e plină de sfaturi bune, de aceea va și fi primită cu aceeași bucurie, cu care au primit toate foile și toți cetitorii partea primă din anul trecut.

Poesii populare, sfaturi și glume închee partea literară, căreia îi urmează tērgurile.

Notă. Călimdarul costă și anul acesta, cu toată bogăția lui, numai 46 bani (23 cr.) cu porto cu tot. Pentru încunjurarea speselor cu porto se recomandă, ca să și'l procure mai mulți deodată.

Din cauza lipsei de spațiu **Posta redacțiunii și administrațiunii se amină pe nrul viitor.**

Pentru redacție și editură responsabil: Victor Lazăr. Proprietar: Pentru »Tipografia«, societate pe acțiuni Ioanf Marshall.

VERZEICHNISS
aller 55.000 Gewinne.
Der grösste Gewinn im glücklichsten Falle
1.000.000 Kronen.
Speziell sind die Gewinne wie folgt eingetheilt:

Kronen	
1 Prämio mit	600000
1 Gew. à	400000
1 „ „	200000
2 „ „	100000
1 „ „	90000
2 „ „	80000
1 „ „	70000
2 „ „	60000
1 „ „	50000
1 „ „	40000
5 „ „	30000
3 „ „	25000
3 „ „	20000
3 „ „	15000
36 „ „	10000
67 „ „	5000
3 „ „	3000
437 „ „	2000
803 „ „	1000
1528 „ „	500
140 „ „	300
34450 „ „	200
4850 „ „	170
4850 „ „	130
100 „ „	100
4350 „ „	80
3350 „ „	40
55,000 Gew. u. Pr. im Betrage	14.459,000

Bilet de comandă spre folosire. St. d. A. Török & Comp., colectori principali Budapesta.

Rog să trimiteți pentru I. cl. .... les. .... original de al loteriei de clasă reg. ung. priv. și planul oficial. Prețul în cor. .... } îl veți încassa cu rambursă } A se șterge ceea-ce } urmează cu mandat postal. } nu e de lipsă.

Adresa escată. ....

Noroc deosebit la TÖRÖK.

Mulți, mulți s'au făcut fericiți prin noi! Peste 9 milioane cor. au câștigat iubirii noștri mușterii dela noi.

Loteria cea mai bogată în șanse, din toată lumea, e loteria noastră de clase reg. ung. privil. care în curēnd va începe de nou. Din

110.000 LOSURI se sortesc 55.000

cu câștiguri în bani, deci jumătate câștiguri din suma losurilor, conform conspectului de câștiguri alăturat.

De tot vine trasă la sorti enorma sumă de patrușprezece milioane 459.000 coroane în timp de numai 5 luni. Întreaga întreprindere stă sub controla statului. 77 6—6

Prețul, conform planului, pentru losurile originale la cl. I. este:
pentru o optime (1/8) fl. —.75 sau cor. 1.50
„ un pătrar (1/4) „ 1.50 „ „ 3.—
„ o jumătate (1/2) „ 3.— „ „ 6.—
„ un los întreg (1/1) „ 6.— „ „ 12.—
și se vor trimite cu rambursă, ori pe lângă primirea înainte a prețului. Planuri oficiale gratis. Comande pentru losuri originale rog a se trimite până la

20 Noemvrie a. c.

când se începe și tragerea, cu deplină încredere la

A. Török & Comp.,
cassă de schimb (bancă)
Budapesta,

în Ungaria cea mai mare întreprindere pentru vnzarea în detail a losurilor loteriei de clase.

Despărțemintele loteriei de clase ale colecturei noastre principale:

- Centrala: Theresienring 46/a.
- 1. Waitznerring 4.
- 2. Museumring 11.
- 3. Elisabethring 54.

Doi învățacei

se primesc în lucrătorea de cismărie
și păpucărie a lui 84 2-2

Teodor Moldovan,
în Sibiu, strada Gușteriței nr. 85.

A apărut și se află de vânzare la „Tipografia”
soz. pe acțiuni în Sibiu

Anuarul I.

al

„Reuniunii sedallor români din Sibiu”

cuprinzând

unele date dela întemeierea ei până la

31 Decembrie 1899

publicat de

Comitetul Reuniunii.

Prețul 1 coroană, cu poșta postal 1 coroană 20 bani.

Cartea

Stuparilor săteni,

de

Romul Simu, învățator.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

Ediția și proprietatea

Realizată rom. de agricultură din societatea Sibiului.

Prețul 70 bani plus poșta postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei
cărți folositoare a umplut un gol adânc simțit
în literatura stupăritului. Broșura este scrisă
pe un fruntez învățator, stupar priceput. Ea
trătează pe scurt tot de ce are trebuință un
stupar. Se recomandă cu deosebire ca premii
pentru școlile noastre de tot neamul.

Se vede în

Librăria W. Kraft.

A APĂRUT CALINDARUL POPORULUI pe anul 1903.

Folosirea
cafelei de orz a lui
Kathreiner-Kneipp
se învederează zlinie ca o
binefacere
și necesitate.

Nici o mamă iubitoare de familie
se nu întârzie a introduce cafeaua
aceasta gustoasă și igienică.

Nu există surogat mai curat și in-
locuire mai bună pentru cafeaua
de bob, ca cafeaua lui Kneipp.

Cafeaua de orz a lui Kathreiner-
Kneipp e veritabilă numai în pa-
chete originale cu marca de apă-
rare »Pfarer Kneipp«. Cafeaua
aceea, care nu este provăzută cu
marca aceasta se vinde cu
cumpăna nu este veritabilă
Kathreiner.

Fabrică de casse.

Subscrizul îmi iau voie a face atent p. t. pu-
blicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse
numai din material bun și tare. De aceea rog cu
deosebire on. public, care caută casse, să binevoească
a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și
măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din-
afară se nu confundă cu alte casse ce obvin în co-
merciu, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după
măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e pan-
terate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,
fabrică de casse în Sibiu,
strada Poplăceli-mare Nr. 8.

9 14-26